

॥ परम तेजदात्री मा गायत्री ॥

ॐ मूर्धन्यः स्वः ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ॐ ॥

आध्यात्मिक केंडी

तंत्री : संपादक : कैलासभट्टेन ज्ञेन. परीण

શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ

અમદાવાદ - ૧૬

[રજ. નં. ૩૩૧૧]

ગાયત્રી ઉપાસક પૂજ્ય શ્રી શાસ્ત્રીશ્રીએ (નરેન્દ્રભાઈ બી. દવે) માર્ચ ૧૯૭૫થી મા ગાયત્રીના આદેશથી લોકસેવાનો અભિગમ સ્વીકાર્યો છે. આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિથી ત્રસ્ત વ્યક્તિઓને વ્યક્તિગત મુલાકાત આપી તેમના પ્રશ્નો સુલઝાવવાનો પ્રયત્ન તેઓ વિના મૂલ્યે કરી રહ્યા છે. અસાધ્ય બિમારીથી વ્યથિત વ્યક્તિઓને પૂજ્યશ્રી મા ગાયત્રીના આદેશ અને માર્ગદર્શન અનુસાર શક્તિપ્રદાનની સારવાર આપી રોગમુક્ત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. અભિમંત્રિત જીવનજીવન માનવીનું જીવન બનાવે છે અને જીવન બનાવે છે.

ભારતમાં અને વિદેશોમાં પૂજ્યશ્રીની સેવાનો લાભ વિશાળ જનસમુદાયે લીધો છે અને લઈ રહ્યા છે. યંત્રયુગમાં જીવતા માનવીને આધ્યાત્મિક શરણનો સીધો, સરળ રાહ બતાવી માનસિક શાંતિનો અનુભવ કરાવે છે.

પૂજ્યશ્રીના આ અનોખા અને વિરલ કાર્યયત્નો લાભ કોઈ પણ જ્ઞાતિ, જાતિ, ધર્મ કે સમ્પ્રદાયના વિશાળ જનસમુદાયને મળી શકે તેવા શુભ આશયથી પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા અને મા ગાયત્રીની મૂળથી શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટની સ્થાપના કરવાનો એક નવ પ્રયાસ કર્યો છે.

આ ટ્રસ્ટના મુખ્ય હેતુઓ નીચે પ્રમાણે છે :

- (૧) ગરીબ તથા જરૂરવાળા માણસોને દરેક પ્રકારે મદદ કરવી.
- (૨) કોઈ પણ પ્રકારના શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં મદદ કરવી.
- (૩) આધ્યાત્મિક સારવાર-કેન્દ્ર સ્થાપી અસાધ્ય બિમારીમાંથી લોકોને રાહત અપાવવી.
- (૪) કુદરતી આફતમાં સપડાયેલાઓને સહાયરૂપ થવું.
- (૫) વિશ્વબંધુત્વની ભાવના કેળવી માનવજાતને દરેક વિષમ પરિસ્થિતિમાં સહાયરૂપ થવું.

અમારા આ નવ પ્રયાસને આપ વધાવી લેશો અને વેગવંતો બનાવશો તેવી નવ વિનંતી.

આભાર સહ.

સરનામું :

કે. એન. પરીખ

મેટ્રનનો બંગલો, સીવીલ હોસ્પિટલ કમ્પાઉન્ડ,

અસારવા, અમદાવાદ-૧૬. (ગુજરાત) (ઇન્ડિયા)

ફોન : ૬૭૯૯૭

કે. એન. પરીખ

મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ

આ ત્રૈમાસિક અંક
જાન્યુઆરી,
એપ્રિલ,
જુલાઈ
અને
ઓક્ટોબર
માસમાં
પ્રગટ થશે.

વાર્ષિક લવાજમ
રૂપિયા ૬૨૫

પ્રકાશક :

શ્રી કેલાસબહેન એન. પરીખ,
શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ,
મેટ્રન ક્વાર્ટર્સ,
ન્યુ સીવીલ હોસ્પિટલ કમ્પાઉન્ડ,
જાસારવા,
અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૬

મુદ્રક :

કાન્તિભાઈ મ. મિસ્ત્રી,
આદિત્ય મુદ્રણાલય,
રાયખડ,
અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧

આધ્યાત્મિક ટેડી

વર્ષ ૪] • જાન્યુઆરી : ૧૯૮૫ • [અંક ૧૯૦

અનુક્રમણિકા

૧. યોગ	૩
૨. કર્મજનિત વિરમય જ ઈશ્વરાભિમુખ બનાવે છે.				૬
૩. હિંમત સખનાર વિજયી અને જ છે.	...			૯
૪. કાવ્યપ્રસાદ	૧૨
૫. આત્મવિકાસ સાધવા માટે આશિર્વાદની પ્રાર્થના				૧૪
૬. પૂજ્ય ગુરુદેવના સાન્નિધ્યની પળોમાં	...			૧૬
૭. જ્ઞાનગોષ્ઠિ	૨૧
૮. આત્મચુંબન-૫		ડૉ. કાન્તિલાલ કલાણી		૨૫
૯. આધ્યાત્મિક ટેડી : પુરસ્કરણના ભીતરમાં	...			૨૮
૧૦. સમાચાર	૩૨

આધ્યાત્મિક કેડી

જાન્યુઆરી : ૧૯૮૫

યોગ

યોગ એટલે શું ?

યોગ કેવી રીતે કરી શકાય ?

પરદેશની અમારી મુલાકાત દરમિયાન વિદેશી ભાઈબહેનોને યોગ વિષે જાણવાની ઘણી ઇતેન્નરી હતી. કેટલાંક કહે અમે 'યોગ' રાજ કરીએ છીએ. યોગનું અર્થઘટન તેમની દષ્ટિએ અને તેમની સમજ પ્રમાણે યોગનાં જુદાં જુદાં આસનો, પ્રાણયામ અને ધ્યાન કરવું, તેટલા પૂરતા સીમિત છે.

યોગ આટલામાં જ સીમિત થતો નથી. ભોગ, યોગ અને રોગ આપણા જીવનવ્યવહાર સાથે સંકળાયેલાં છે. ભોગનો અતિરેક રોગને નોંતરે છે. ભોગ અને રોગનું નિવારણ યોગથી કરી શકાય છે.

યોગ એટલે એનું મિલન : સંયોગ, તાદાત્મ્યનું મિલન.

આત્મા અને પરમાત્માનું મિલન.

જીવ અને શિવનું મિલન.

માનવ અને ઈશ્વર પ્રત્યેની એકતા સાધવાની પ્રક્રિયાને યોગ કહેવાય.

આત્માને પરમાત્મામાં લીન કરનાર ક્રિયાને, યોગ કહેવાય.

માનવ-માનવ વચ્ચેના યોગને આપણે મિલન કે સંયોગ કહીએ છીએ. જીવનની ઘટમાળમાં દિશાશૂન્ય અટવાયા કરતા જીવને પરમતત્ત્વમાં જોડી દેવો તે યોગ કહેવાય.

સાર્ત્ત્વિક આસન પર બેસીને આંખો બંધ કરીને બહારધર્મમાં ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને, સમાધિ લગાવનારને આપણે યોગી કહીએ છીએ; પરંતુ જીવ અને શિવનું તાદાત્મ્ય ન સધાય ત્યાં સુધી યોગ પૂર્ણ થતો નથી.

યોગાસનો, ધ્યાન વિગેરે કરવાથી આત્માની વિવિધ પ્રક્રિયાનું નિયમન ચોક્કસ થાય છે. શરીર સુદૃઢ બને છે, મનની મલિનતા ધોવાય છે અને સાર્ત્ત્વિક આચારવિચાર તરફ આપણી રૂચિ કેળવાય છે.

મનને વ્યાપક ચૈતન્યમાં રમતું કરી દેવું એ જ યોગનું વિધાન છે. જીવનની-સંસારની પગાલજી-માંથી બહાર નીકળી ચૈતન્યસિન્ધુમાં રમમાણ કરે તે યોગનું ખ્યેય છે.

આધ્યાત્મિક કેડી, જાન્યુઆરી, '૮૫]

૩

વિજ્ઞાને બૌતિક સુખ-સંપત્તિ વ્યાપી માણસની માનસિક શાંતિ દબી જાય છે. ડોમટોમ કાચળી, સુખ, વેભવ હોવા છતાં માનસિક શાંતિ ક્યાં છે? વ્યાયારવિચારોની ગંદિના દબાઈ ગઈ છે. નિયમિત યોગ કરવા છતાં માનસિક તંગદિલી જોઈ શકી નથી. તેથી પરમનત્ત્વમાંથી શ્રદ્ધા વિશ્વાસ ઠીક નથી છે. માનસિક શાંતિ માટે માણસ દવાતિયાં માટે છે. વિજ્ઞાનના ચમત્કારો કામચલાઉ-શુલ્કિય સુખ લાગે છે, પરંતુ વ્યાપર તે તે પણ ત્રાસદાયક પૂરવાર થાય છે.

વર્તમાન જગતમાં જીવતાં વ્યાપજો સદૃ જીવનની સમસ્યાઓથી ત્રસ્ત થઈ ગયાં છે. માનસિક રોગના બોગ બની ગયાં છે. બૌતિક બોગો બોગીને વ્યાપજો રોગનું ધર બની ગયાં છે. કારીક, માનસિક કે સામાજિક રોગથી વ્યાપજો સતત પીડાતાં રહીએ છે.

આ બધામાંથી છૂટવા માટે માણસ યોગનો વ્યાપ્રય લે છે અને ધરીબર તાજીમાંથી મુક્તિ મેળવવા પ્રયત્ન કરે છે. બોગ અને રોગમાંથી મુક્તિ મેળવવાનો એક માત્ર ઉપાય યોગ છે.

યોગના ચાર પ્રકાર છે :

(૧) કર્મયોગ, (૨) ભક્તિયોગ, (૩) જ્ઞાનયોગ અને (૪) રાજયોગ

આત્માની અનુભૂતિ કરવાના, પરમતત્ત્વને પામવાના આ ચાર રાજમાંથી છે.

યોગ કરવા માટે સંસાર છોડવાની જરૂર નથી. સંસારમાં રહીને પણ યોગ થઈ શકે છે; પરમાત્માને પામી શકાય છે.

“સંસારમાં સરસી રહીને મન મારી પાસ
સંસારમાં લોપાય નહિ તે જાણું મારો હાસ.”

— એ કર્મયોગનો સિદ્ધાંત છે.

પરમાત્મા કહે છે કે મને પામવા માટે સંસાર છોડવાની જરૂર નથી. વ્યાપજો વ્યાપજા મનને જ જો સંસારમાંથી વિરક્ત કરી પરમાત્મામાં જોડી રહીએ તો પંચમહાભૂતનું અનેશું વ્યાપજું આ કરીરને સંસારની-માયાની મલિનતા લાગશે નહિ.

સંસારમાં રહીને સાંસારીક કર્મને બળવતાં બળવતાં પણ વ્યાપજો કર્મયોગ અને ભક્તિયોગનો રાહ અપનાવી શકીએ. ચિત્તની ચંચળ વૃત્તિઓને સંયમમાં રાખવી અને શિવ-સાત્વિક કાર્યમાં પ્રયોજવી, ચિત્તવૃત્તિનો નિરોધ કરવો એને યોગ જ કહેવાય.

ચિત્તવૃત્તિનો નિરોધ કરવાથી, ચિત્તને શિવકાર્યમાં જોડવાથી પૂરિપુઓ — કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અહંકાર, મૂઢતા વગેરેનો નાશ થાય છે. ચિત્તવૃત્તિઓને જો સંતોખ્યા કરીએ તો તે વધે છે. જો તેનું દમન કરવામાં આવે તો તેમાંથી વિઠ્ઠિઓ પેદા થાય છે. એટલે વૃત્તિઓને શિવ-કલ્યાણ કાર્યમાં જોડી દઈ તેનું ઉર્ધ્વિકરણ કરવું. જ્ઞાતિયવૃત્તિનું ઉર્ધ્વિકરણ એ ભક્તિનો એક પ્રકાર છે.

ઈશ્વરની અનન્યભાવે ભક્તિ કરવી તે ભક્તિયોગ. ગોપીઓ, મીરાં, નરસિંહ મહેતા — એ પ્રેમલક્ષણા-ભક્તિના ઉદાહરણો છે. પ્રેમપૂર્વક વ્યાજક-માયુકભાવે શક્તિ દ્વારા ભગવાન સાથે યોગ કરે છે.

જ્ઞાનયોગમાં જીવ ‘અહમ્ અહમ્’નો અનુભવ કરે છે. જ્ઞાન દ્વારા ઈશ્વરને પામવાનો પ્રયત્ન કરે છે. વ્યાજ, વાગ્વલ્કય, શંકર — એવા જ્ઞાન યોગીઓ છે.

કર્મયોગમાં ગીતાનો ઉપદેશ અપનાવવો જોઈએ. અનાશક્તિપૂર્વક, નિપાલકભાવે, નિસ્વાર્થપણે કર્મ કરી, ફળની ભવલેશ પણ વ્યાજ પાતાના સુખ માટે ન રાખી, કર્મને અભ્યાપણું કરીએ તેને

કર્મયોગ કહેવાય. દરેક કર્મ પ્રભુને જ અર્પણ કરવાનું છે તેવી ભાવના કરવાથી આપણે કાર્તિક કર્મ કરવા તરફ જ પ્રેરાઈશું. આપણે જે કંઈ કર્મ-હોમહવન, દાન, તપ, બોગ કરીએ તે પ્રભુને ચરણે ધરી દેવું. ' પ્રભુ કરાવે તે જ હું કરું છું અને જે કંઈ કરું છું તે પરમાત્મા માટે જ કરું છું ' - એવી ભાવનાથી કરેલું કર્મ પરમાત્માએ આપણા માધ્યમ દ્વારા કરાવેલું કર્મ બની જાય છે.

કર્મ કરવા છતાં જે તેમાં આસક્તિ ન રાખીએ, તે કર્મનું ફળ આપણે બોગવવું નથી, તેવી ભાવના રાખી કર્મ કરીએ તેનું નામ કર્મયોગ. જનકરાગ કર્મયોગનું જ્વલંત ઉદાહરણ છે. તેઓ રાજા હોવા છતાં યોગી હતા. પોતે દૂરદી છે તેમ સમજી નિષ્કામભાવે તેઓ રાજ્યધૂરા સંભાળતા. વૈશ્ય તુલાધાર વેપાર કરતા અને તુલાની જેમ સમતુલા જાળવતા. ગોરો કુંભાર, રાજીતદાસ ચમાર જેવા સંતોએ રાજકુંઠું કાર્ય કરતા કરતાં ઈશ્વર સાથે યોગ સાધ્યો હતો. કર્મયોગ એ જીવનને સરળતાથી અને સ્વસ્થપણે જીવવાની જડીબુટ્ટી છે.

રાજયોગ એ કર્મયોગ અને ભક્તિયોગનું સમિશ્રણ છે. અનાસક્ત ભાવે કરેલ કર્મની જવાબદારી ભગવાનની ગણાય. આપણાં સઘળાં કર્મો ઈશ્વરને નામે જ અર્પણ કરીએ તો એમાં આપણી ભક્તિ, અનાસક્તિ અને સત્કર્મવૃત્તિ પ્રકટ થાય. અહમ્ અને મમત્વનો ત્યાગ એ યોગનું પ્રાથમિક લક્ષણ ગણાય છે. આપણે ફક્ત નિમિત્ત માત્ર બનીને પરમાત્માનું ચીંધેલું કાર્ય કરીએ તો આપણા એ કર્મો અભાર્પણ યોગ કે રાજયોગ કહેવાય.

ગીતામાં કૃષ્ણ ભગવાને અર્જુન દ્વારા કર્મ કરાવી રાજયોગનું દર્શાવ્યું છે.

આમ યોગવિદ્યા જાણવાથી, યોગાસન કરવાથી કે ધ્યાનરથ દશામાં સતત બેસી રહેવાથી યોગની ઇતિશ્રી થતી નથી. પરંતુ અનાસક્ત ભાવે કર્મ કરી જીવ અને શિવ, આત્મા અને પરમાત્માનું તાદાત્મ્ય સાધી ચિરકાલિન સુખ-શાંતિને અનુભવ કરવો તે જ સાચો યોગ કહેવાય.

યોગ દ્વારા આપણે આપણી મર્યાદિત લઘુતામાંથી નીકળી વિરાટની અમર્યાદ વિશ્વતામાં વ્યાપી જઈએ. આપણી આસપાસ વ્યાપેલા વિશ્વવિરાટ તત્ત્વનું સાવધાનીથી ચિંતન કરી, તદાત્મ્યતાને આનંદ અનુભવીએ. મન અને ઇન્દ્રિયોને નાથીને અગ્રેદ માર્ગના પ્રવાસી બની પરમતત્ત્વને પામીએ.

મા ગાયત્રીની કૃપા અને
 પૂ. ગુરુદેવના આશિષ હરહંમેશ
 વરસતા રહેો એવી નમ્ર વિનંતી સહ
જમનાદાસ નાગરદાસ મોદી
 જનરલ મરચન્ટ
 ' ભગવતી '

ઉદવાડા - Rs. ૩૯૬૨૮૫, (ડિ. વલસાડ)

કર્મજનિત વિસ્મય જ ઈશ્વરાભિમુખ બનાવે છે!

જીવનમાં માનવીઓને અનેકવિધ આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિઓનો સામનો કરવો પડે છે. એવા સમયમાં પોતપોતાને ઇષ્ટ એવા પરમતત્ત્વની શ્રદ્ધાપૂર્વક શરણાગતિ સ્વીકારી ઉપાસનાનો ક્રમ આરંભતાં એમાંથી પોતાના પ્રારબ્ધ કે સંચિત કર્મ અનુસાર માનવી રાહત કે મુક્તિ મેળવે છે. તેા કરચિત શૂન્યમાંથી નવી સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન થાય કે સર્વ નાશમાંથી નૂતનનો આવિષ્કાર પામીને જીવન એક નવું જ પરિમાણ સિદ્ધ કરવા ગતિ આરંભે છે.

પણ પાંગળાને ચાલતો કરનાર કે મૂંગાને ખેલતો કરનાર પરમાત્મા માનવીને જન્મથી જ પંગુતા બક્ષે છે એનું કારણ શું? માના ગર્ભમાંથી જ સમગ્ર માનવપિંડ વ્યાધિગ્રસ્ત જન્મે છે, એમાંથી ઊગરવાનો ઉપાય વિજ્ઞાન પાસે છે? આધુનિક વિજ્ઞાન-તખીખીશાસ્ત્ર પાસે એનો કોઈ ઉપાય ન હોય તો? વિજ્ઞાન પોતાની અક્ષમતા જાહેર કરે તો?

— તો કુદરત પર - આ સમગ્ર સૃષ્ટિ પર - વિલસતી એક પરમ ચેતના પર માનવીએ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું પડે. એ તરફ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતાં માનવીનાં સઘળાં શારીરિક-માનસિક દુઃખો શમી જાય છે, ઉકેલાઈ જાય છે, એવું હરહંમેશ નથી બનતું. તો પછી શું? તો એક મહા મોટો પ્રશ્ન - એક મહાન વિસ્મય, કુતૂહલ, જિજ્ઞાસા, વેદના, આપત્તિ, જે કહો તે, આપણી સામે ઉપસ્થિત રહે છે. એક તરફ આધુનિક વિજ્ઞાન-તખીખીશાસ્ત્ર પોતાની અક્ષમતા જાહેર કરે, ખીજી તરફ પરમચેતનાનો આશ્રય કેવળ એક આશ્રયની લાગણી જન્મવા, ટેકાફાળ બની રહે, પણ એ જન્મજાત પંગુતામાંથી સંપૂર્ણ મુક્ત તો ન જ કરે તો એનું કારણ શું?

એનું કારણ માનવીનું પૂર્વનું એવું કોઈ સંચિત કર્મ, જેને કારણે માના ગર્ભમાંથી જ બાળક દિલને હયમચાવી નાખે, વિજ્ઞાન ઈશ્વર ને કર્મ પ્રત્યે એક મોટું વિસ્મય પેદા કરે, એવી દશામાં જન્મે છે અને એ દશા ભોગવ્યે જ છૂટકો. લાચાર, નિઃસહાય બનીને એ પરિસ્થિતિ વેઠવી પડે છે, જેવી પડે છે. કર્મની ગહન ગતિ અને ઈશ્વરની અકળ લીલાનું એક મસમોટું વિસ્મય યથાતથ પરિસ્થિતિને સમજવા આપણી સમક્ષ ઉપસ્થિત રહે છે. કેવળ ઉપસ્થિત, એનો તાગ પામી શકાતો નથી. અને પમાય તો નહિવત!

દિલમાં અનુકંપા જન્મવાનારી એક બાળકની વાત અત્રે આવો જ એક મોટો વિસ્મયપ્રેરક પ્રશ્ન આપણી સમક્ષ રજૂ કરે છે.

આણંદના શ્રી શંકરભાઈ ઠક્કર લખી જણાવે છે :

“મા ગાયત્રીજીની કૃપા તથા પૂ. ગુરુદેવ શ્રી શાસ્ત્રીજીના આશીર્વાદથી મારા બાબાની જન્મની શારીરિક ખોડ અને અસાધ્ય દર્દમાં જે સુધારો થયો છે તે આપની જાણ માટે તેના જન્મથી અસાર સુધીની હકીકત આપને જણાવું છું.

મારા આ બાબાનો જન્મ તા. ૯-૮-૧૯૬૬ ના રોજ થયો અને જન્મતાં જ તેના બન્ને પગે સાચળના સાંધામાંથી ફેકચર થયેલું છે તેવું ખીજે દિવસે ખબર પડી. આથી એકસ-૨૨ દારા ચોક્કસ કરીને તેને આર્થોપેડીક ડો. વસાવડા, વડોદરાવાળાને આણંદમાં ખતાવ્યું. તો તેમણે એકસ-૨૨ જોઈને અને બાળકની હાલત જોઈને ઠહ્યું કે, “આ રોગ અસાધ્ય છે અને આ બાળકને આવા ફેકચર વારંવાર

થર્તા જ રહેશે. અને 'અર્થ ફેક્ટર' એટલે કે 'ઓસ્ટીઓ જીનેસીસ્ટ ઇમ્પર ફેક્ટર' કહેવામાં આવે છે. અને આના માટે આજ સુધી કોઈ દવા શોધાઈ નથી. આ રોગ થવાનું કારણ એ છે કે માના શરીરનું કેન્સરમ જે બાળકને મળવું જોઈએ તે મળતું નથી. અને તેના કારણે બાળકના હાડકાં નરમ અને પોચાં રહે છે. અને તેને સહેજ દબાવ્યું કે અત્યંત આપતાં તે તૂટી જાય છે." આ પ્રમાણે ડૉક્ટરને અભિપ્રાય મળ્યો. છતાં હિંમત ન હારતાં અમે તેને હવે શું સારવાર આપવી તેમ પૂછ્યું તો તેમણે તેને વડોદરા તેમની હૉસ્પિટલમાં લઈ આવવા કહ્યું. અમે તેને ત્રણ દિવસની ઉંમરે વડોદરા લઈ ગયાં. ત્યાં તેને બેભાન બનાવીને પગનાં હાડકાં ગોઠવી પગ ઉપર પ્લાસ્ટર જેવી પટ્ટીઓ લગાવી એક ફેમ ઉપર સુવાડી બંને પગ બંધાવી દીધા અને બંધા માથે લટકાવી દીધા. અને આમ જ અમે તેને ઘેર લાવ્યાં. દોઢેક માસ તેને આ રીતે રાખ્યો. બંને પગ કંઈક સારા થયા પણ ખરા. ત્યારબાદ ડૉક્ટરના કહેવા મુજબ અમે ખીજા એક ડૉક્ટરને બતાવતાં તેનાથી જ હાથે ફેક્ટર થયું. ફરી તેને પાટો બંધાવ્યો ત્યારે સાળે થયો. ત્યારબાદ ફરીથી હું એને ઉપાડવા જતો હતો ત્યારે પગે ફેક્ટર થયું. આમ ફેક્ટરોની હારમાળા શરૂ થઈ ગઈ અને આ બાબાનું દુઃખ દૂર કરવાનો અમારી તથા વિજ્ઞાન પાસે કોઈ રસ્તો રહ્યો નહીં. ડૉક્ટરે પણ કહ્યું કે ફક્ત આને કુદરત જ બચાવી શકે છે !

આવા ઘેર નિરાશાબનક વાતાવરણમાં અમને એક મિત્રે કહ્યું કે આને શાસ્ત્રીજી પાસે લઈ જવ. પરંતુ વિધિના ચક્રમાં પડેલા અમે તેમની સૂચનાનો અમલ ચાર વર્ષ સુધી કરી શક્યા નહીં. અને આમ તેની ઉંમર પાંચેક વર્ષની થઈ ગઈ. પણ તે ખેસી શકતો નહીં. સૂતાં સૂતાં જ ફરતો કારણ કે શરીરના વજનની સમતુલા તેનાં હાડકાં જળવી શકતાં નહીં. અમે તેને ખેસાડવા માટે ખેખી વૉકરને ઉપયોગ શરૂ કર્યો પણ તેમાં ય પડી જવાની અને હાડકાં ભાંગી જવાની ખીક સતત રહેવા લાગી. અમે તેને કાચના વાસણની જેમ જળવીને ઉછેરવા લાગ્યાં.

તે દરમિયાન મારી તખિયત બગડી અને પ્લેડરનું મોટું ઓપરેશન કરાવવું પડ્યું, જે સફળ ન થયું અને હું જીવન-મરણ વચ્ચે ઝોલાં ખાવા લાગ્યો. સાથે સાથે મારાં બા પણ બિમાર પડ્યાં. એ પણ જીવન-મરણ વચ્ચે ઝોલાં ખાવા લાગ્યાં. અને એક દિવસ તેઓ આ દુનિયામાંથી ચાલ્યાં ગયાં. આ સમયે મારા મિત્રે ફરી ટકોર કરી કે, તમે ગાયત્રી-મંત્ર શરૂ કરો. અને મેં બિમાર હાલતમાં ગાયત્રી મંત્રની એક માળા શરૂ કરી. આર્થિક રીતે ખૂબ જ ખુવાર થયેલો, ફરી દવાખાને જવાના ખર્ચ બાબતે હું ચિંતાતુર રહેવા લાગ્યો. કારણ, મારી માસિક આવક રૂ. ૬૦૦)ની હતી. અગાઉનાં ઓપરેશન અને બાના મૃત્યુ પાછળના ખર્ચમાં સારું એવું દેવું થઈ ગયેલું એટલે ફરી દવાખાને જવાનો ખર્ચ કેવી રીતે કરવો તે બાબતે ચિંતાતુર રહેવા લાગ્યો. આવા ઘેર નિરાશાબનક વાતાવરણમાં મારી એક માળા તો ચાલુ જ હતી. અને એક દિવસ મારા એક સંબંધીએ મારે ઘેર આવીને રૂ. ૫૦૦) આપીને કહ્યું કે આ રકમ લો અને ફરી હૉસ્પિટલમાં દાખલ થાવ. આમ થોડો રસ્તો નીકળ્યો. મેં ફરી ઓપરેશન કરાવ્યું. ઓપરેશન ટેબલ ઉપર પણ મારી ગાયત્રી મંત્રની માળા તો ચાલુ જ હતી. ઓપરેશન સફળ થયું. અને જીવતદાન મળ્યું. પરંતુ મારી એક કીડની નબળી હોવાથી ડૉક્ટરે સાવચેત રહેવા જણાવ્યું. દિવસે દિવસે મારી તખિયત સુધરવા લાગી.

ત્યારબાદ નક્કી કર્યું કે, પૂ. શાસ્ત્રીજી પાસે જવું અને બાબાની હકીકત જણાવવી. એક મિત્ર પાસેથી પૂ. શાસ્ત્રીજીનું સરનામું મેળવ્યું અને એક શુભ દિવસે અમે બાબાને લઈને પૂ. શાસ્ત્રીજી પાસે ગયા. તેમને અમે હકીકત જણાવી. તેમણે જીવનજળ આપ્યું અને અશ્વગંધા ચૂર્ણ, મધ અમર દૂધ સાથે, એક વખત આપવા કહ્યું અને સાત ચણા રાત્રે પલાળીને સવારમાં ખાઈ જવા જણાવ્યું.

આધ્યાત્મિક કેડી, જાન્યુઆરી, '૮૫]

૭

ત્રણ માળા ગાયત્રી મંત્રની કરવા કહ્યું. એક વર્ષમાં માની કૃપાદષ્ટિ થઈ અને મારા બાળો એક દિવસ કહે કે હવે મારાથી બેસાય છે. પણ તેના કેકચરના દુઃખની ખીકથી મેં તેને કહ્યું કે ભાઈ, આવું સાહસ ન કરીશ. પણ મારા મોટા દીકરા-દીકરીએ તેને બેસાડવાનો આમ્રહ રાખ્યો. અને ખરેખર મારા આશ્ચર્ય વચ્ચે તે બેસી શક્યો! એકા એકા કરવા લાગ્યો. હું ખૂબ જ આનંદમાં આવી ગયો. મા ગાયત્રીજીને અને પૂ. ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજીને મનોમન વંદી રહ્યો. કળિયાનાં બધાં લોકો આ બાબતને બેઠેલો અને કરતો જોવા બેગા થયા. તેઓને પણ આશ્ચર્ય થયું. હવે આ બાબતને માતાજી ક્યારે જાણે કરે તેની રાહ જોતાં માતું રટણ કરીએ છીએ. પૂ. શાસ્ત્રીજીએ આપેલ જીવનજળ અને અશ્વગંધાનો પ્રયોગ ચાલુ જ રાખ્યાં છે.

હું નોકરી કરતો હતો તે મૂકીને એક મોટા હોલસેલ ધંધામાં ભાગીદારીથી જોડાઈ ગયો અને પહેલા વર્ષે જ સારી એવી કમાણી કરીને એકંદરે સુખી થયો. ધંધામાં પણ ઘણી મુશ્કેલીઓ આવી અને માતાજીની પ્રેરણાના બળે અને પૂ. શાસ્ત્રીજીના આશીર્વાદે દરેક વખતે રરતો નીકળ્યા ક્યોં છે. બધું ખરેખર અવર્ણનીય છે. એતું વર્ણન કરવાની મારી કોઈ શક્તિ નથી. મારા જેવા અસાધ્ય રોગીવાળાઓને પૂ. શાસ્ત્રીજી પાસે જઈ માના શરણે જવા સૂચવું છું.”

લિ. શંકરલાલ મૂળજીભાઈ ઠક્કર
ઘોરી કળિયા, નાના અડધની
ધર્મશાળા પાસે, આણંદ.
ફોન નં. ૧૭૪

Manufacturer of
ELECTRICAL ACCESSORIES
STANDARD ELECTRICAL
PRODUCTS

1, Sadhana Industrial Estate, S. V. Road, Oshiwada Bridge,
Jogeshwari (West), Bombay - 400 102

Gram : Seproswich Bombay 400 102

Phone : 573220

હિંમત રાખનાર વિજયી બને જ છે.

‘હિંમતે મદદ તો મદદે ખુદા’ - હિંમત રાખનારને ઈશ્વર હંમેશ સહાય કરે છે. હિંમત માનવીના જીવનમાં ડગલે ને પંગલે જરૂરી છે. જીવનમાં અનેકાનેક આવતી આપત્તિઓમાંથી હિંમત વડે જ માર્ગ કાઢી શકાય છે. હિંમત જીવનનું ચાલક ને પ્રેરક બળ છે. હિંમત જ માનવીને સહાયી, સુકોમળ, ધૈર્યવાન, શ્રદ્ધા-વિશ્વસ-શક્તિસંપન્ન બનાવે છે. જીવનના કેવળ ભૌતિક ક્ષેત્રે જ નહિ, પણ આધ્યાત્મિક-ઈશ્વરના ક્ષેત્રે પણ હિંમત માનવીના જીવનનું એક અંગભૂત તત્ત્વ, એક રસાયણ બની રહે છે. હિંમત માનવીને મજબૂત, ખડતલ - શારીરિક ને માનસિક બંને રીતે બનાવે છે, ને કાળમાં ઠ આપત્તિઓમાંથી, મુશ્કેલીઓમાંથી માનવીને રાહ-નિદર્શન કરીને બહાર લાવે છે. એટલું જ નહીં વ્યક્તિત્વને એક અનોખો ઓપ-શોલા અર્પી રહે છે.

હિંમત રાખી હૃદય પર પથ્થર મૂકી માનવી આપત્તિઓ સામે ઝૂમે છે ત્યારે ઘણી વાર સમાજ તેનું અવળું અર્થઘટન કરી તેની ટીકા-નિંદા કરે છે. તે તરફ લક્ષ ન આપવું જોઈએ. એમ કરવા જતાં માનવી હામ ખોઈ ખેસે છે, પણ ઈશ્વરને-ઈષ્ટને ઓળખીને ચાલનાર, હિંમત રાખનાર અંતે તો વિજયી બને છે.

અત્રે એક આવો જ પ્રસંગ પ્રસ્તુત કર્યો છે.

અમદાવાદના રબનીકાંત એસ ત્રિવેદી લખી જણાવે છે :

“તા. ૨૫-૫-’૮૩ના રોજ પૂ. ગુરુદેવને દુબદુમાં મારા પુત્રની લગ્ન પત્રિકા આપવા મારા ધર્મપત્ની સાથે ગયો હતો. તા. ૨૬-૫-’૮૩ ના રોજ તેમના શુભાશીર્વાદ સાથે મા ભગવતીની દયાથી લગ્ન નિર્વિધને પાર પડી ગયા. તા. ૨૬-૫-’૮૩ની રાત્રે ૧-૩૦ કલાકે પાલીતાણાથી વરદોડિયા સાથે જન ઘેર પાછી આવી.

તા. ૩૦-૫-’૮૩ ને સોમવારે મહેમાનોને વિદાય આપ્યા પછી મા ગાયત્રીની છપ્પી ઉપરની ચૂંદડી ખસી જતાં મનમાં શંકા-કુશંકા ઉપસ્થિત થઈ. સાથે-સાથે જમણી બાજુના હૃદયના ભાગમાં સખત દુખાવો થવા લાગ્યો. સૂવામાં તકલીફ પડવા લાગી. શ્વાસોચ્છવાસ ઘુટાવા લાગ્યો. શરીરમાંથી પ્રાણ હમણાં જ ચાલ્યા જશે તેવો ભય ધરમાં સૌને ઉપસ્થિત થયો. આગલા દિવસના ઉજ્જગરને કારણે ધરનાં સૌ થાકેલાં તો હતાં જ. મને ચા પીવાની ઇચ્છા થતાં મારા પત્નીના હાથે જ બનાવેલી ચા પીવી તેવો હઠાગ્રહ રાખ્યો.

આવી સ્થિતિમાં ફેમિલી ડોક્ટરને બોલાવ્યા. શરીર ચણાના લોટ જેવું પીળું પડ્યું હતું. મારા ધર્મપત્નીને શંકા જાગી કે કમળી છે. ડોક્ટર સાથે તેમણે ચર્ચા કરી તો લગ્નનો થાક છે તેમ તેમણે જણાવ્યું, સાથેસાથ ઘેનનું ઇન્જેક્શન આપ્યું. બપોરે ત્રણ વાગ્યા સુધી જાંબ સોરી લાંધી. પરંતુ છાતીમાં સખત દુખાવો હતો જ. રાત્રે દસ વાગ્યા સુધી આ સ્થિતિ અનુભવી, કંટાળાને ફરીથી ફેમિલી ડોક્ટરને બોલાવ્યા. તેમને ખેલાન કરી દેવા મેં જણાવ્યું. પરંતુ ડોક્ટરે મારા ધર્મપત્નીને ખાનગીમાં

આધ્યાત્મિક કેડી, જાન્યુઆરી, '૮૫]

સમજવું કે, ત્રિવેદીની નાડી (પદ્મ) બરાબર કામ કરતી નથી. હૃદયના ધમકારા ખૂબ જ વધી ગયા છે. કાર્ડિયોલોજિસ્ટને બોલાવ્યા વગર છૂટકો નથી. કાર્ડિયોગ્રામ લીધા પછી જ ખબર પડે.

કુદરત ધર્મસંકટમાં મૂકે છે, પરંતુ સાથેસાથે રસ્તો પણ બતાવે છે.

મારાં ધર્મપત્નીના પર્સમાં ફક્ત રૂ. ૬૫ હતા. માની કૃપાથી કાર્ડિયોલોજિસ્ટ ડોક્ટર રમેન્દુભાઈ મહેતા પણ સદ્ગૃહસ્થ અને સદ્ભાવી નીકળ્યા. ખીજી બધી પ્રાથમિક મુશ્કેલી ઉપર વિચારણા કરવાની મથામણણાં ન પડતાં હો. રમેન્દુભાઈને ફોન કરી તાબડોતોબ બોલાવી કાર્ડિયોગ્રામ લીધો. કાર્ડિયોગ્રામ બેતા જ ડોક્ટર રથગિત થઈ ગયા. મારાં ધર્મપત્નીને હિંમત રાખવા સમજવું, સાથે સાથે જણાવ્યું કે આ દરદીને જે અત્યારે ઓક્સિજન નહીં મળે તો સવારે તમે તેમનું મોટું પથુ નહીં બેઈ શકો. આવા શબ્દો સાંભળવા છતાં મારાં ધર્મપત્નીની હિંમત તૂટી નહીં. તરત જ પૂ. ગુરુદેવ યાદ આવ્યા. શાસ્ત્રીજીને હૃદયપૂર્વક પ્રાર્થના કરી કે 'તમે જ બચાવો! મા અપંગ છે, લાઈ પરદેશ છે, પિતા સ્વર્ગવાસી થઈ ચૂક્યા છે. મા જગતજનની અને ગુરુદેવ સિવાય આ જગતમાં મારું કોઈ જ અંગત કહી શકાય તેવું નથી.' હિંમતપૂર્વક ગુરુદેવના આશીર્વાદ સાથે, ડોક્ટરના કહેવાથી, મારા ધર્મપત્નીના આગ્રહથી બેઠો. ત્રણ વર્ષ પહેલાં પથરીના ઓપરેશન વખતે ડોક્ટરો મને સાવ ખીકણુ કહેતા, તે જ વ્યક્તિના ડોક્ટરો આજે વખાણુ કરવા લાગ્યા, કે જીવન-મરણુ વચ્ચે ડામાડોળ સ્થિતિ અનુભવનાર દરદી આજે એમ્બ્યુલન્સમાંથી ઊતરીને ચાલીને સ્પેશ્યલ રૂમ તરફ બઈ રહ્યા છે. તા. ૩૦-૫-'૮૩ ના રોજ ૧૨-૩૦ કલાકે મારાં ધર્મપત્નીએ હૃદયની ઊંડી શ્રદ્ધા અને શરણુગતિથી પ્રેરાઈને મને એમ્બ્યુલન્સ સાથે સીધા પૂ. ગુરુદેવ પાસે લઈ ગયાં, જેથી તેમના આશીર્વાદ મળે તેમ જ તેમનો કુમળો કરકમળ દરદીના શરીર ઉપર ફરે ને આ દર્દી તંદુરસ્ત થઈ જાય તેવી ઊંડી ઇચ્છા હતી. મારાં પત્ની એકલા જ હતાં, છતાં પણ હૃદયપૂર્વકની પ્રાર્થના મા ભગવતી ગાયત્રીએ અને પૂ. ગુરુદેવે સાંભળી, જેથી તા. ૩૧-૫-'૮૩ ના રોજ મંગળવારે દરદી જીવિત રહ્યા. ત્યાર બાદ મંગળવાર તા. ૩૧-૫-'૮૩ ના રોજ ઉપરાઉપરી કાર્ડિયોગ્રામ લીધા પછી ડો. હર્ષદ ગાંધીએ આશ્ચર્ય સાથે પ્રશ્ન કર્યો કે આ દરદી હજી જીવે છે?! માએ ખૂબ કસોટી કરી. ડોક્ટરોએ ૭૨ કલાક સુધીની દર્દીની સ્થિતિ બચવનક જણાવી હતી, પરંતુ આ ૭૨ કલાક પહેલાં જ હૃદયપૂર્વકની ગાયત્રીની પ્રાર્થના અને પૂ. શ્રી ગુરુદેવના આશીર્વાદ દર્દીની સ્થિતિ સુધારા ઉપર જણવા લાગી.

તા. ૩૧-૫-'૮૩ ના રોજ ડોક્ટર રમેન્દુ મહેતાએ મારાં પત્નીને જણાવ્યું હતું કે દર્દીની સ્થિતિ અંબીર છે. તમારા સર્ગા-સંબંધીને જણાવવું હોય તો જણાવી દેજો. ખીજા કોઈ કાર્ડિયોલોજિસ્ટને બોલાવવા હોય તો બોલાવી લેજો. અથવા તો તમારી ઇચ્છા હોય તો દર્દીને મુંબઈના દવાખાનામાં ખસેડીએ. દર્દીની સ્થિતિ સાથેસાથે મધ્યમ વર્ગની આર્થિક સ્થિતિ ધરાવનાર મહિલા તરીકે મારાં ધર્મપત્નીને કંઈ જ અસર ન થઈ. હિન્દુ સમાજ, કે જેમાં ખૂબ જ અતિશયોક્તિને સ્થાન છે. પતિ બિમાર હોય અને પત્નીના હૃદયને કશી જ અસર ન થાય, તેવું પથર હૃદય પત્નીનું ન જ હોઈ શકે તેવું માનનાર રૂઢિચુસ્ત માનવીઓ આવે સમયે અંદરોઅંદર નિંદા ને કૂચલી કરતા જ હોય છે. પરંતુ પત્નીનું પથર જેવું હૃદય કરનાર મા ભગવતી જ હતી. પૂ. ગુરુદેવની શરણુગતિ હતી. સંપૂર્ણ જવાબદારી ગુરુદેવને જ સોંપી હતી. જેના શુભ પરિણામે પૂ. શાસ્ત્રીજીએ આ દર્દી કે જેના હૃદયના ત્રણ વાદર બંધ હતા, યમરાજ સામે જ હતા તેમને દૂર કર્યાં. ડોક્ટરોને પણ આ કેસમાં હિચરીય કૃપા ને બક્ષિસ જ લાગી. અત્યારના ભૌતિક જગતમાં ભગવાનને ન માનનાર ડોક્ટરો પણ આશ્ચર્ય અનુભવવા લાગ્યા, કે આ દર્દી ૭૨ કલાક પહેલાં કેવી રીતે બચી શક્યા હતા?!

ડોક્ટરોએ મારા પત્નીને કહ્યું કે ખરેખર તમે કોઈ ચમત્કાર જ કર્યો હાગે છે. આ ચમત્કાર નહોતો, પણ પૂ. પાદ ગુરુદેવ શ્રી શાસ્ત્રીજી અને નવું જીવન આપનાર રાજરાજેશ્વરી મા ભગવતી ગાયત્રીની કૃપા છે. આ બંનેના શુભાશિષ્યથી હું ધરમા મુક્ત રીતે ફરું છું. માનું રમરણ કરું છું. પૂ. શાસ્ત્રીજીને શ્વાસે શ્વાસે યાદ કરું છું. ધરમા ખૂબ જ શાંતિ અનુભવું છું. જ્યારે મન વ્યગ્ર બને છે ત્યારે અભિમંત્રિત જીવનજીવ લઉં છું.

મા ગાયત્રી પૂ. ગુરુદેવને ખૂબ ખૂબ શક્તિ આપે અને જ્યાં સુધી પૃથ્વી ઉપર સૂર્ય અને ચંદ્ર રહે ત્યાં સુધી શાસ્ત્રીજી ખૂબ લાંબું આયુષ્ય ભોગવે તેવી માને અંતઃકરણપૂર્વકની પ્રાર્થના કરું છું."

બ્લોક નં. ૭.

આઝાદ સોસાયટી સામે, અમદાવાદ-૧૫.

એ જ

લિ. ભવદીય

રજનીકાન્ત એસ. ત્રિવેદી

ધી વિજય કો. ઓ. બેંક લિં

અમદાવાદ

રજ. ઓફીસ : નરોડારોડ, અમદાવાદ-૨૫ □ ફોન નંબર-૩૭૧૪૦૫ / ૩૭૪૪૭૬

મુખ્ય ઓફીસ : 'નોબલસ', નહેરુપ્રીઝ સામે, આશ્રમરોડ, અમદાવાદ.

ફોન નંબર : ૭૭૬૮૭ / ૮૮ / ૭૬૫૩૭

સ્થાપના : તા. ૨૨-૨-૧૯૩૭ * ઓડીટ : વર્ગ 'અ' * શાખાઓ : ૯

બેંકની અધિકૃત શેરમુદી : રૂ. ૧ કરોડ ૫૦ લાખ

ભરપાઈ થયેલ શેરમુદી : રૂ. ૧ કરોડ ૯ લાખ

થાપણો : રૂ. ૬ કરોડ ૫૫ લાખ

ધિરાણો : રૂ. ૧૩ કરોડ ઉપરાંત

કન્દ્રવદન આઈ. શાહ હરીભાઈ પી. પટેલ નટવરલાલ એ. પટેલ વી. વી. વહરાજન

ચેરમેન

વાઈસ ચેરમેન

મેનેજિંગ ડિરેક્ટર

જનરલ મેનેજર

કલ્પપ્રસાદ

હું છપીમાં તે જ હું કે કોણ તું નવરાત્રીએ,
આપને દીવો-નયન જોવા પ્રથમ આ રાત્રીએ —(૧)

મા! તમે પહેલી નવરાત્રીએ મારે આંગણે પધારો ત્યારે તમને ઓળખી શકવા અમને-અંધને 'રેશની' આપજો, અંતરે જ્ઞાન આપજો, જેથી હું તમને ઓળખી શકું. આજ દિન સુધી તો મેં તમને છપીમાં જ જોયાં છે.

ગવડાવજો ને તું જ તારાં ગીત પણ નવરાત્રીએ,
આવે અગર અહીં ધૂમવા ગરબે ખીજી તું રાત્રીએ.—(૨)

મા! ખીજી રાત્રીએ મારે આંગણે ગરબે ધૂમવા આવો ત્યારે તમે જ ગરબો ઉપાડજો, ગવડાવજો અને અમે ઝીલીશું. પછીથી અમારે કદી ચે તમારી અન્ય પ્રાર્થના શોધવી ન પડે. અમારે ને તમારે સીધા જ નાતો શરૂ થાવ.

વરસો વસંતો પણ કૃપાની ઉરમાં નવરાત્રીએ,
વૈભવ સ્વરૂપો ઝીલવા દે ભાવ ત્રીજી રાત્રીએ.—(૩)

મા! આજે ત્રીજી રાત્રીએ તમારી કૃપાની એવી વસંતો અમારા ઉરે વરસો કે તમારા વૈભવનું, તમારા સત્ય સ્વરૂપનું અમને ભાન થાય અમે તમને નિહાળી શકીએ. અમે અમારા પ્રભુને-શેઠને જાણીએ.

મધમધે મનનાં કૂલો પરાગથી નવરાત્રીએ,
દેખી શકે અંતર તને દે જ્ઞાન ચોથી રાત્રીએ.—(૪)

મા! આ ચોથી નવરાત્રીએ ધૂમવા આવો ત્યારે તો અમારા મનડાનાં કૂલો-અમારી અંતર અભિગ્રાહણોના, અમારાં પ્રત્યેક મર્મસ્થાનોનો બગીચો તમારી કેવળ હાજરીથી મધમધી ઊઠે. આ સિવાય અન્ય કોઈ સૂઝતું નથી.

દાન દે, વરદાન દે, મા કોઈ નવલી રાત્રીએ,
કંપી ઊઠે ઉરતાર વીણા, રાગ પંચમ રાત્રીએ.—(૫)

મા! આજે પાંચમી નવરાત્રી અમારી અંતરની વીણા ઉપર કોઈ એવા રાગ તમે છેડો કે અમે તમારામાં એકલાન, એકતાન, એકરાગ થઈ જઈએ. મા! એવાં દાન-વરદાન આપો ને.

દે ઉરે વેરાન પહેલું તું મને નવરાત્રીએ,
ભરવા પછી ખાલીપો, તેથી આવ છઠી રાત્રીએ.—(૬)

હે મા! જગતજનની! હે વિધાત્રી! સર્વોપરિ! આજે છઠી રાત્રી તમે એવા લેખ લખો કે અમારું ઉર સૌ પ્રથમ તદ્દન ખાલી, નિર્મળ થઈ અને તે ખાલી જગ્યામાં પછીથી આપ જ બિરાજો અન્યથા કંઈ નહીં-કોઈ નહીં-કેમ નહીં-કોણ નહીં-ક્યાં નહીં-કેવું નહીં-કશું નહીં-હું નહીં.

જો જગાવી જ્યોત પણ શ્રદ્ધા તણી નવરાત્રીએ,
સોંપશું શરણાગતિ, તું આપ સપ્તમ રાત્રીએ.—(૭)

મા! જુઓ તો ખરા! આજે આ ગરખાની વચ્ચે અમે અમારી શ્રદ્ધાનો દીવડો ઝગમગતો મૂક્યો છે. આજે, સાતમી રાત્રીએ અમે અમારાં પ્રત્યેક આણુ-પરમાણુઓની શરણુગતિ આપને ચરણે ધરીશું અને નિર્ભય થઈશું, મા! તે સ્ત્રીકારશો ને!

તોડજે નવદુર્ગ, દુર્ગા! આપીને નવરાત્રીએ,
શ્વાસ છુટા લઈ શકું જે આડમી નવરાત્રીએ.—(૮)

આજે દુર્ગાશ્રી, હે મા દુર્ગા! અમારી આજુબાજુ, અંદર-બહાર, ઉપર-નીચે સર્વત્ર કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ, મત્સર, મન, બુદ્ધિ અને અહંકારની કિલ્લેબંધી થઈ છે તેને તમે તોડી નાખજો, નથી અમે ઠોડીને તમારી પાસે આવી શકીએ. અમારી જિંદગી સ્વતંત્ર અને પવિત્ર શ્વાસ લઈ શકે. અમને પરમ શાંતિ-આનંદનો અનુભવ મળે.

ભક્તિ છે નવધા, કરું શું! ભાવ દે નવરાત્રીએ,
એવું, દયાસિન્ધુ! કંઈ વિનવું નવેનવ રાત્રીએ.—(૯)

હે મા! હે દયાસિન્ધુ! આ નવેનવ રાત્રીઓએ અમારી તમને વિનમ્ર પ્રાર્થના એક જ છે કે તમે અમને કંઈ એવો ભાવ આપો કે તમને પામવા એક જ - સાચો અને સરળ માર્ગ અપનાવી શકીએ. આમ તો ભક્તિના નવ પ્રકારો છે - અમે નક્કી કરી શકતા નથી કે શું કરવું, કયા માર્ગે જવું. અમારી તો મૂઠ મતિ છે.

દે અગર તું ક્ષેમકુશળ એકથી નવરાત્રીએ,
તો, મેળવું મન-લંકા ઉપર સો સો વિજય દશ રાત્રીએ.—(૧૦)

મા! તમે અમારું ક્ષેમકુશળ જુઓ છો, પછીથી અમારે શી ફિકર છે? દસમે દિવસે જ આ મનરૂપી લંકા ઉપર તમારો વિજયસ્વજ ફરકશે. અમે તમારો જયજયકાર કરીશું. જેવો સત્યનો અસત્ય ઉપર વિજય થશે કે અમે ડંકાનિશાનનો નાદ કરીને ભગવતી ગાયત્રીની જયનો ઝગનભેદી નાદ કરીશું.

‘ગુરુકૃપા હિ કેવલમ’

મીના ટ્રેડર્સ

“ભગવતી”

ઉદવાડા-Rs. ૩૯૬૧૮૫

આત્મવિકાસ સાધના માટે આશીર્વાદની પ્રાર્થના

મુખ્યજીવનનું મુખ્ય ધ્યેય આત્મવિકાસ સાધી, આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી, આત્મસાક્ષાત્કાર કે પ્રભુનો સાક્ષાત્કાર કરવાનું છે. એ દિશામાં માનવીનો પ્રયત્ન હોવો ઘટે. એને માટે તન-મનના સખળા વિકારો-દુર્વૃત્તિઓ-દુર્ગુણોથી મુક્ત થવાનું છે. એ વિકારો-દુર્વૃત્તિઓ છે: કામ, ક્રોધ, લોભ, મદ, મોહ, મત્સર, વેર, ઈર્ષ્યા વગેરે. આ બધાથી મુક્ત બનેલો માનવી કે એ દિશામાં પ્રયત્ન આદરતો માનવી જ આત્મવિકાસ સાધી જીવનને જાંચે ને જાંચે લઈ જઈ શકે છે. ત્યાં જીવનના ભૌતિક સુખોની પ્રાપ્તિ કે પ્રાપ્તિનો પ્રયત્ન ગૌણ બની જાય છે અને વિકારોની મુક્તિનો વિચાર કે પ્રયત્ન માત્ર પ્રધાન બની રહે છે. પણ એ તો ધણું જ દુષ્કર છે.

પારસમણિના સ્પર્શે લોહ જેમ સુવર્ણ બને છે, તેમ કોઈક સિદ્ધપુરુષ-સન્ત-ગુરુના આશીર્વાદ, માર્ગદર્શન, કૃપા અને આદેશ-પ્રેરણાથી જીવનની ભૌતિકતામાં અટવાતો કે ભૌતિક સુખોને પામવા મથતો માનવી આત્મવિકાસની કેડીએ આગળ ધપવા વિચારે છે ને પ્રયત્નશીલ બને છે.

ભૌતિક પ્રશ્નો સુલઝાવી માનસિક શાંતિનો અનુભવ કરાવતા પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રી શાસ્ત્રીજી મૌનમાં પણ આત્મવિકાસની કેડીએ સંચરવાનો પ્રયત્ન કરવા જ જણાવે છે. એટલું જ નહીં, તેમની મુલાકાતે આવતા કેટલાક મુલાકાતીઓ ભૌતિકતાની સિદ્ધિ પડે છે કે સાથે પણ આત્મવિકાસ સાધવા માટે આશીર્વાદની પ્રાર્થના કરતા હોય છે.

એક પરિવારે પાઠવેલ પત્રમાં ભાઈશ્રીએ જણાવ્યું છે કે,

“તા. ૧-૭-૮૩ ના રોજ મારો ઇન્ટરવ્યૂ હતો. જેથી હું પૂ. ગુરુદેવના આશીર્વાદ લેવા આવેલ. તેમણે કહ્યું કે, ‘માની કૃપાથી બધું જ થઈ જશે.’ મેં તેમને કહ્યું કે, ‘મને મા અને આપના ઉપર અતૂટ શ્રદ્ધા અને ભક્તિ વધે તેવા આશીર્વાદ આપો.’ અને મારા ઉપર તેમણે અમીદષ્ટિ વરસાવી. બીજો દિવસે મેં ઇન્ટરવ્યૂમાં લેખિત પેપર આપ્યું. પેપર પ્રથમ વખત વાંચ્યું તો મને લાગ્યું કે કંઈ આવડે તેમ નથી. મેં પૂ. ગુરુદેવના ચરણોમાં દષ્ટિ નાખી, મનોમન ફરી આશીર્વાદ લીધા. ફરી પેપર વાંચ્યું અને બધું જ આવડવા માંડ્યું. સૌ ગુણના પેપરમાંથી મારા ૭૦ ઉપર ગુણ આવ્યા. મને મૌખિક પરીક્ષામાં બોલાવ્યા. એ પણ ગુરુદેવની કૃપાથી સારું જ ગયું. સુપ ડીસકસન લીધું તે પણ સારું ગયું અને હવે આપના ચરણોમાં દષ્ટિ નાખતા ‘માની કૃપાથી બધું જ થઈ જશે’ એ ગુરુદેવના શબ્દો વારંવાર ગૂંજ્યા કરે છે. જ્યાં શ્રદ્ધા, ભક્તિ અને ગુરુદેવના આશીર્વાદ મળે ત્યાં કશું જ અશક્ય નથી રહેતું. અમારા એવા અનેક સ્વાનુભવો છે.

હું પ્રથમ પૂ. ગુરુદેવની મુલાકાતે આવ્યો ત્યારે મારી દિધા હતી સારી નોકરીની. મેં ગુરુદેવના આશીર્વાદ લીધા. તેમણે સાત માળા કરવાનું કહ્યું જે ઝોછી-વત્તી-તૂટ-અતૂટ હજી એ ચાલુ જ છે. ગુરુદેવની મુલાકાત લઈને આવ્યા પછી થોડા દિવસમાં સ્વપ્નમાં ગુરુદેવે દર્શન આપી કહ્યું: ‘થઈ જશે પણ સમય લાગશે.’ ગુરુદેવે શક્તિ આપી, શ્રદ્ધા-ભક્તિ વધ્યાં અને ગુરુદેવના શબ્દો સાકાર થવાનો સમય આવી પહોંચ્યો.

ગુરુદેવના આશીર્વાદથી અમારી અનેક મૂંઝવણો દૂર થઈ છે, જેનું વર્ણન કરવું અશક્ય છે.

હેવે તો હું ને મારાં પત્ની અતૂટ શ્રદ્ધાથી મંત્ર જપીએ છીએ, જેનાથી અમેને ખૂબ જ આનંદ મળે છે. અમારું આખું જીવન મા અને પૂ. ગુરુદેવના ચરણોમાં સમર્પિત છે, ત્યાં ખીનું શું કરવાનું હોય ? જીવનમાં તે ગમે ત્યાં લઈ જાય કે ગમે તેવા અનુભવો કરાવે, ગમે તેવું સહન કરવું પડે તે મા અને ગુરુદેવની ચરણરજ સમાન ગણી લક્ષ્મીમાં આગળ વધવા માગીએ છીએ.

અમે સંસારરૂપી એક ભંડા ફૂવામાં પડ્યા છીએ. ફૂવાને કાંઠે મા અને ગુરુદેવ બિરાજેલા છે. અમે એ ફૂવાનાં પગથિયાં ચડી મા અને ગુરુદેવના ચરણના અંગૂઠામાંથી અમૃતપાન કરવા માગીએ છીએ. માનો પાલવ પકડવા માગીએ છીએ. એ માટે અમેને પગથિયાં બતાવી, દોરી આપી સાથે અમારી આંગળી પકડી અમેને કિનારે પહોંચાડવા માટે અમારામાં રહેલ વિકાર, અભિમાન, સેક્સ વગેરે દુર્ગુણોનો નાશ કરી અમારામાં શ્રદ્ધા અને લક્ષ્મી વધે અને સરળતાથી માનો પાલવ પકડી શકીએ અને અમૃતપાન કરી શકીએ એવી ગુરુદેવને પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

હે મા... હે ગુરુદેવ,

અમે આપનાં બાળકો આપના ચરણે આવ્યાં છીએ. અમારું જીવન આપના ચરણોમાં સમર્પિત કરીએ છીએ. તમે અમારું રક્ષણ કરજો. અમારું ધ્યાન રાખજો. અમારી બુદ્ધિને તમે સન્માર્ગે પ્રેરજો.”

એ જ, લી૦

છગનલાલ ડુંગરભાઈ સવસૈયા
ચંપાબહેન છગનલાલ સવસૈયા
મનીષા, ભાવિન અને
પરિવારના પ્રણામ

શુભેચ્છા સહિત :

Res. : ૩૬૫૦૫
Fact. : ૩૭૦૦૪

ડૉ. જયંત વાડીલાલ ગીલીટવાલા

દરેક જાતનો જરી કસબ ગીલીટ કરનાર

ડૉક્ટર જયંત ફેપ્રીકસ

એમ્બર્ગ બ્યોજેટ બનાવનાર

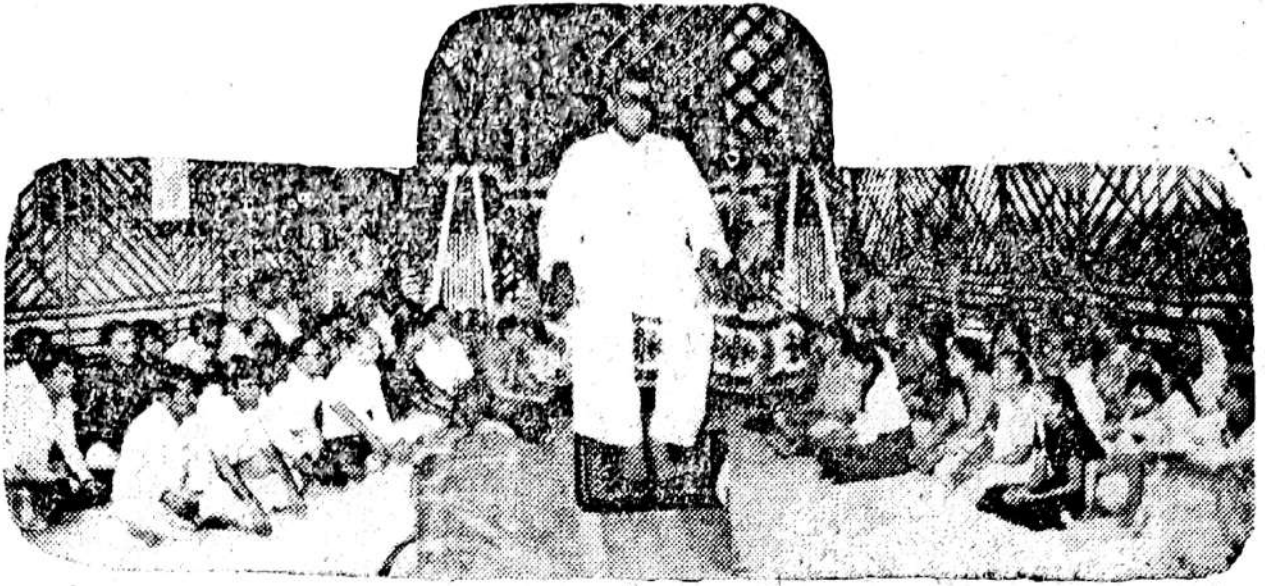
: ફેક્ટરી

પ્લોટ નં. ૧૩/૧, ખટોદરા
ઉધનારોડ

: રહેઠાણ :

૯/૫૬૮ કોટસહીલ રોડ,
સુરત-૧

પૂ. ગુરુદેવના સાન્નિધ્યની પળોમાં...

એક અંગલાના કમ્પાઉન્ડમાં પ્રવેશતા જ, સુખ્ય દ્વારની સામે લીમડાના ઝાડની નીચે કોઈક ઋષિમુનિના આશ્રમ જેવી કે આશ્રમના એક ભાગ જેવી દિવ્યતા, સાર્વિકતા અને અલૌકિકતાનો અનેરો પમરાટ પ્રસરાવતી, પ્રાચીન અને અર્વાચીનનો સમન્વય સાધતી એક વાંસની ફૂટીરતું દર્શન માનવજીવનના આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિનું વિરામ કે વિશ્રામસ્થાન બની રહે છે. જીવનની પ્રલંબ વાટમાં થાકેલો-હારેલો માનવી ધડીક આ ફૂટીરમાં આશ્રય પામીને પોતાનો થાક ઉતારે છે, ને સાન્વન પામી પોતાની જીવનવાટમાં આગળ ધપવા તત્પર બને છે, કે પછી જીવનમાં સુખસમૃદ્ધિથી સંતૃપ્ત બનેલ કોઈ આત્મા પરમાત્માની શોધમાં ભટકતા-ભટકતા આ ફૂટીરમાં આવી ચડે છે ને એને પરમાત્માને પામવાનો રાજમાર્ગ મળી જાય છે.

ફૂટીરના દ્વારમાં પ્રવેશતા જ સામે શાંતિ, સમતાનો સંદેશ વહેવડાવતો એક શ્વેત ઝૂલો, એ શ્વેત ઝૂલામાં ઝૂલતા સૂર્ય સમાન દેદીપ્યમાન એવા તપોતેજથી ઝળહળતા, શ્વેત કફની ને પાયજામો, ચરણોમાં મોઝાં ને અવનવી રંગીન, પ્રાચીનકાળના કોઈ ઋષિમુનિની પાવડી જેવી સપાટ રક્ષાપરો પરિધાન કરેલ, આછા આછા ઝૂલા ખાતા, ઝૂલાની છતની નીચે હવાની લહેરખીથી લહેરાતાં ઝુમ્મરો, રંગબેરંગી બલ્બના પ્રકાશથી પ્રકાશિત એવો ઝૂલો, ઝૂલાની આજુબાજુની જગ્યા ને આખી ફૂટીરને આછા પ્રકાશથી અજવાળતા બલ્બો, આસપાસનું આહ્લાદક, દિવ્ય સુવાસમય ને આત્મીયતાસભર વાતાવરણ ફૂટીરને કોઈક અનેરો ઝોપ આપી રહે છે, ત્યાં પેલા શ્વેત ઝૂલામાં બિરાજેલ, શ્વેત-રેશમી વસ્ત્રોથી પરિધાન કરેલ, ચરમાધારી, દિવ્ય રિમત વેરતા, સ્વચ્છ ચહેરાવાળા, તપોતેજની દીપ્તિથી ઝોપત્રા કોઈક સજ્જન દરશ્યમાન થાય તો જાણ્યો કે ભકિતની-સન્તની આધ્યાત્મિકતાની-ઉપાસનાની આધુનિક પ્રજ્ઞાલીનું પ્રસ્થાપન કરનાર ભારતભૂમિના વિરલ વિભૂતિ, ગાયત્રીના પ્રખર તપસ્વી પૂ. શ્રી શાસ્ત્રીજી છે. અમીષ્ટિ કરતાં એમનાં લયેલાં નયનો અને દિવ્યતાની આભા રેલાવતું રિમત પ્રત્યેક આગન્ટુકને પ્રેમપૂર્ણ આવકાર આપે છે, એ પ્રેમપૂર્ણ આવકાર મનુષ્યજીવનના વિસામાનું-વિરામનું.

ઘડતરનું, એક બહુ મોટું પરિબળ બની રહે છે. એ જગ્યામાંથી આવતી રહેતી દિવ્યતા-સાર્વિકતા અને અલૌકિકતાના અવનવા અનુભવો હંમેશા થતા રહે છે.

અહીં મુલાકાતીઓ-ચાહકો-ઉપાસકોનો વિશાળ સમુદાય એકત્રિત થયેલો જ રહે છે. કોઈક પોતાની મૂંઝવણ લઈને આવે છે, કોઈક સત્સંગની પળોનો આનંદ માણવા આવે છે, કોઈક સાન્નિધ્યનો આસ્વાદ મેળવવા આવે છે, કોઈ અશ્રુસભર, કોઈ હર્ષસભર - તે સર્વને ગુરુદેવ શ્રદ્ધાપૂર્વક માતાશ્રુતું શરણું સ્વીકારવા જણાવે છે. એ શ્રદ્ધા અને શરણાગતિ દ્વારા ઉપાસનાનું નવનીત સાંપડે છે.

કેઈ પણ સન્તનું સાન્નિધ્ય માનવીની વૃત્તિઓનું પરિવર્તન કરી એનું ઊર્ધ્વાકરણ સાધવા સમર્થ બની રહે છે. પૂ. શાસ્ત્રીજીનો જેમણે એકવાર પણ સંપર્ક સાધ્યો છે, એમના આશિષનો અનુભવ કર્યો છે એવો ઉપાસક, એવો મનુષ્ય પોતાની શ્રદ્ધા અને શરણાગતિને વધુ ને વધુ બળવત્તર બનાવવા ને જ્ઞાતા પામવા વધુ ને વધુ પૂ. ગુરુદેવના સાન્નિધ્યમાં રહીને દિવ્ય ચેતનાનો અનુભવ કરે છે. એકમેક સાથે હાગીમળી પોતાના અવનવા અનુભવોનું વર્ણન કરે છે, અનુભવોની આપ-લે કરે છે. જીવન જીવવાનું અને ઉપાસના કરવાનું, પરમતત્ત્વને પામવા માટેનું એક અપૂર્વ, અદ્ભુત ને અનોખું બળ મેળવીને તે કંઈક સંતેષી લાગણી સાથે પાછો ફરે છે.

પૂ. ગુરુદેવના સાન્નિધ્યમાં ઉપરિચિતોએ-આગતુકોએ-મુલાકાતીઓએ કરેલા પ્રેરક અનુભવોનું વર્ણન કરવાનો ઉપક્રમ અત્રે સ્વીકાર્યો છે. શ્રદ્ધા છે એમાંથી વાચકોને નૂતન દિશા ને પ્રેરણા લાધી રહેશે.

કળિયુગના સામ્રાજ્યની અસર હેઠળ માનવી પરમતત્ત્વના આશ્રયથી વિમુખ બન્યો છે, અથવા પરમતત્ત્વને અભિમુખ છે, છતાં તેના જીવનમાં વ્યક્તિગત, સામાજિક, કૌટુંબિક, આર્થિક, માનસિક, શારીરિક - એવા નાના મોટા અનેક પ્રશ્નો-મૂંઝવણો, આપત્તિઓ પગલે પગલે સર્જાતી રહે છે, અથવા તે જીવનમાં સીધી લીટીએ ચાલતો માનવી અન્યના કે પોતાના વેરઝેર, ઈર્ષ્યા, દ્વેષ, અહમ્મને કારણે અવનવી આપત્તિઓમાં સપડાય છે ને પછી તેમાંથી મુક્ત થવા વ્યર્થ કાંઈક મારે છે, સારે પૂ. ગુરુદેવનું કાર્ય, તેમનો આદેશ, તેમનું માર્ગદર્શન વ્યક્તિને જીવનના સાચા પથનું નિદર્શન કરે છે, સ્વકર્તવ્ય પ્રત્યે સજાગ બનાવે છે, જીવન જીવવાનો અભિગમ શીખવે છે ને એમ માનવીને વ્યક્તિગત ઉત્થાનનું રહસ્ય સમજાવે છે. નિબની, સ્થિરતા-સંપન્નતા-સભરતાનું રહસ્ય સમજાવે છે. એ રીતે વ્યક્તિના માનસનું ઘડતર કરે છે. આવી માનસિક સંજ્ઞતાઓથી સભર માનવી (વેર, ઝેર, દ્વેષ, ઈર્ષ્યા, અહમ્મ, સ્વાર્થ, અનીતિ, અપ્રમાણિકતા, લુચ્ચાઈ, ઠાંગાઈ વગેરે જેવા દુર્ગુણોથી રહિત માનવી) પરમાત્માને, પોતાના ઈષ્ટને, મા ગાયત્રીને વધુ ને વધુ અભિમુખ બની તેના અનુગ્રહનો, આશીર્વાદનો અધિકારી બને છે. આમ એક એક વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વનું ઘડતર થતાં, સુધારો થતાં સમગ્ર સમાજમાં ઘડતર ને સુધારો થાય છે. આ કાર્ય કેવળ સંત જ કરી શકે. કેવળ સંતો પાસેથી કથાઓ-ઉપદેશો, તત્ત્વજ્ઞાનની વાતો સાંભળ્યે કંઈ ન વળે, જ્યાં સુધી માનવી આચરણમાં ન મૂકી શકે. એટલે વ્યક્તિના નિબના ને સમગ્ર સમાજ, દેશ ને વિશ્વના ઉત્થાનાર્થે એક ચોક્કસ, સ્વચ્છ, પ્રમાણિક ને સાર્વિક આચારસંહિતા ઘડવાની સૌ પ્રથમ આવશ્યકતા છે, જે આચારસંહિતાનું નિદર્શન ગુરુદેવ સ્વયં તેમના કાર્ય દ્વારા કરી રહ્યા છે. વ્યક્તિ સાથેની વ્યક્તિગત મુલાકાત દ્વારા તેની ભૌતિક મુશ્કેલીઓનું નિવારણ કરીને, વ્યક્તિને ચોક્કસ પ્રકારનું આચરણ કરતો કરી દે છે, જેથી તે નિબનું શ્રેય ને પ્રેય બંને સાધી શકે. પ્રેયથી શ્રેય સુધીની સિદ્ધિનો માર્ગ પૂ. ગુરુદેવ બને એટલું મૌન રહીને દર્શાવી રહ્યા છે. એમનું મૌન (ઓછાબોલાપણું) જે સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરે છે કે કરાવે છે તેવા પ્રસંગો પ્રસ્તુત કાલમમાં રજૂ

આધ્યાત્મિક ઠેકી, જાન્યુઆરી, '૮૫]

કરવાનો વિનમ્ર પ્રયાસ છે. એને માટે પણ પૂ. ગુરુદેવનું માર્ગદર્શન ને પ્રેરણા તો સતત હોય જ છે. આશા છે વાચકો એમાંથી કંઈક પ્રાપ્ત કરી એને અનુસરશે.

તે દિવસે રવિવાર હતો. પૂ. ગુરુદેવ હમણાં જ ફૂટીરમાં બિરાજ્યા હતા. મંદિરમાં જેમ દરરોજ દર્શન કરવા જઈએ તેમ કેટલાંક સત્સંગી ભાઈ-બહેનો પૂ. ગુરુદેવના મુખે માતાજીની વાતો સાંભળવા તેમ જ ઉપાસનાની પરંપરની અનુભૂતિઓ સાંભળવા ને માણવા આવીને બેસી ગયાં હતાં, તો કેટલાંક મુલાકાતી ભાઈ-બહેનો આશિષ ને માર્ગદર્શન માટે આવતા હતાં ને ચાલ્યાં જતાં હતાં, ત્યાં જ સૂરતથી એક ભાઈએ તેમનાં પત્ની અને પુત્ર સાથે પ્રવેશ કર્યો. એ હતા સૂરતના જાણીતા વેપારી હસમુખભાઈ ખામણિયા. બરાનપુરી ભાગોળ પર ઠાકોરદાસ અમથાદાસની પેઢીથી તેઓ ઓળખાય. તેમણે આવીને પૂ. ગુરુદેવનાં ચરણોમાં પ્રણામ કર્યાં, એટલે તેમના પુત્ર તરફ ઈશારો કરી ગુરુદેવે પૂછ્યું કે 'હવે કેમ છો? કોઈ તકલીફ તો નથી ને?' 'ના, બીજી તો કોઈ તકલીફ નથી પણ, આટલો સોજો હજી રહી ગયો છે' કહી હસમુખભાઈએ તેમના પુત્રનો ઈજાગ્રસ્ત હાથ બતાવ્યો. એ જોઈ ગુરુદેવે કહ્યું કે, 'વાંધો નહીં, રોજ કસરત ચાલુ રાખજો. આવી જશે'.

આ સાંભળી બધા જ ભાઈ-બહેનોનું ધ્યાન તે તરફ કેન્દ્રિત થયું. કુતૂહલ ને જિજ્ઞાસાવૃત્તિથી બધાં તેમની તરફ જોવા લાગ્યાં. એટલે બહેને હસમુખભાઈ તથા તેમના પત્ની અને પુત્રનો પરિચય ત્યાં બેઠેલાં ભાઈ-બહેનોને આપ્યો, અને ગુરુદેવ શી પૃચ્છા કરતા હતા, તે હકીકત જણાવવા હસમુખભાઈને કહ્યું. હસમુખભાઈએ એ હાથ જોડી એ બનાવ વર્ણવતાં કહ્યું કે,

'ગુરુદેવનો સૂરતમાં કાર્યક્રમ હતો. હું આખો દિવસ ત્યાં જ હાજર રહેતો. પૂ. ગુરુદેવના કાર્યક્રમ દરમ્યાન મારો આ દીકરો તેના મિત્રો સાથે વડોદરામાં યોગ્યેલી વન ડે મેચ જોવા ગયો અને ત્યાંથી તેઓ આગળ ફરવા જવાના હતા. તેને મોકલવાનું કોણ જાણે કેમ પણ મારું મન બહુ માનવું નહોતું. મારી પત્નીની પણ તેને મોકલવાની ઈચ્છા નહોતી. અમે બંનેએ એને કહ્યું કે, 'તું સંભાળીને રહેજે, ને તને કંઈ પણ તકલીફ પડે તો તું માતાજીને અને ગુરુદેવને યાદ કરજે. મંત્રજપ સતત ચાલુ રાખજે.' કારણ તે ધણો તોફાની, અને ટોળાનો અગ્રણી. નીકળતી વખતે એણે ગળામાં સોનાનો અછોડો પહેરેલો. ભીડમાં અછોડો ચોરાવાનો, તૂટવાનો ભય કે એને કારણે કદાચ જન પણ જોખમમાં આવી પડે એવી ઠાંઈ અગમ્ય પ્રેરણાથી મેં તેને અછોડો કાઢી નાખવા જણાવ્યું અને માતાજી ને પૂ. ગુરુદેવના ફાટાવાળું લોકીટ પહેરી લેવા જણાવ્યું. તે પહેરીને તે ધરમાંથી નીકળ્યો. મેં ને મારી પત્નીએ તેને વારંવાર ટોક્યો ને વિદાય કર્યો. તે દિવસે પણ પૂ. ગુરુદેવનો કાર્યક્રમ તો ચાલુ જ હતો. મેં ગુરુદેવને કહ્યું કે, 'ગુરુદેવ, મારો મુનો આજે વડોદરા ગયો છે ને ત્યાંથી મિત્રો સાથે આગળ ફરવા જવાનો છે. તોફાની ધણો છે. આપ આશીર્વાદ આપજો ને ધ્યાન રાખજો.' ગુરુદેવે કહ્યું કે, 'એને કંઈ નહીં થાય!'

તેઓ સવારે સૂરતથી લોકલમાં નીકળ્યા. મકરપુરા પાસે એ બાયરમ જવા ઊઠ્યો. હાથમાં રેડિયો પણ હતો. બાયરમ બહાર ઊતરવાના બારણા પાસે હતો ને બારણાની વચ્ચેવચ્ચે ગુણો ને અન્ય માલસામાન પડેલો હતો ને પગ ટેકવવાની પણ જગ્યા નહોતી. તેણે પગમાં રબરની સ્લીપર પહેરેલી હતી આથી તેનો પગ લપસ્યો. તે બારણાની બહારના સળિયા સાથે ટીંગાઈ ગયો. હાથમાં રેડિયો હતો. આથી જોરથી સળિયો પકડ્યો હતો પણ વધુ વખત પકડી રાખી શક્યો નહિ ને ધણું ધસડ્યો. કમ્બરમાં ધણું ઓલાઈ ગયું. તે વધુ વખત સળિયો પકડી શક્યો નહિ ને મંત્ર જપીને 'ગુરુદેવ બચાવો' કહી સળિયો છોડી દીધો અને બહાર ફૂટી પડ્યો બારણા પાસે બેચાર માણસો પણ ઊભા હતા. તેઓએ મુનો લપસ્યો ને જોયું છતાં બચાવવાનો પ્રયત્ન સુદાં ન કર્યો. મુનો ફૂટી

પડ્યો તેથી તેને માથામાં ને હાથમાં ઘણી સતત ઈજા થઈ, લોહી વહેવા લાગ્યું, છતાં ઊઠીને તેણે લોકીટનાં માતાજી ને ગુરુદેવના ફોટાનાં દર્શન કરી, મનોમન વંદન-રમરણ કરી પગમાંથી નીકળી ગયેલ સ્લીપર શોધીને પહેરીને હાથમાંથી પડી ગયેલ રેડિયો પણ પાછો લઈ આવ્યો ને તેણે ચાલવા માંડ્યું. મકરપુરાના રોશને જઈ રોશન ભારતરને મળ્યો. તેઓ પણ ઘણા આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા. તેમણે પાટાપિંડી કરી આપી ને પૂછ્યું કે, 'તું ક્યાંથી આવે છે ને ક્યાં જઈ રહ્યો છે? અને આ શું થયું?' તેણે બધી જ હકીકત જણાવી. હવે તારે ક્યાં જવું છે તે પણ પૂછ્યું. સુરત આવવાની તેની હિંમત નહોતી. અમારા બધાનો તેને સખત ધાક પણ હતો. આથી તેણે વડોદરા જવાનું જ નક્કી કર્યું. ત્યાં જ એક એન્જિન રોશન તરફ આવી રહ્યું હતું તેમાં તેમણે મુત્રાને વડોદરા મોકલવા બેસાડ્યો. ગાડી ઘણી આગળ નીકળી ગયેલી. બાથરૂમ જવા ઊભો થયેલો મુત્રો ઘણીવાર થઈ છતાં પાછો જગ્યા પર ન આવ્યો એટલે બીજા મિત્રો બાથરૂમ પાસે આવ્યા ને ત્યાં બે-ચાર માણસો ઊભેલા તેમને પૂછ્યું તો તેમણે જણાવ્યું કે એ છોકરો તો ઘણો આગળ ગાડીમાંથી પડી ગયો છે. બધા ખૂબ ગભરાઈ ગયા. આગલા રોશન પર જ ઊતરી પડ્યા ને પાછળ દોડવા લાગ્યા. મુત્રાને લઈને વડોદરા જવું એન્જિન મિત્રોને સામે જ મળ્યું. મુત્રાએ એ જોઈ એન્જિન ઊભું રખાવ્યું. વડોદરા આવી એક મિત્રને ઘેર જઈ એક ખાનગી ડોક્ટરને બોલાવી સારવાર લીધી. પછી ત્યાંની એક હોસ્પિટલમાં મુત્રાને દાખલ કર્યો. બધા જ છોકરાઓ પૈસાપાત્ર કુટુંબના નખીરા હોઈ દરેકની પાસે ઠીક ઠીક રકમ હતી. તેઓએ ડોક્ટરોની ટુકડી બોલાવી ને સારવાર કરાવવા માંડી. છોકરાઓએ ડોક્ટરોને કહ્યું કે જે કંઈ ખર્ચ થાય તે, પણ આને બચાવી લેજો ને જલ્દીથી સારો કરી દેજો. માથામાં ઈજા થયેલી તેલાગ પર ડોક્ટરોએ ટાંકા લીધેલાં ને આઠ દિવસ પછી ટાંકા તોડવા જણાવેલું. પણ મુત્રાને કોઈક અગોચર પ્રેરણાએ હોસ્પિટલમાંથી નીકળી વડોદરાથી સુરત આવતો રહ્યો. એને એમ હતું કે ગુરુદેવ સુરત છે તો તેમની પાસે જઈ દર્શન કરી આશીર્વાદ લઉં. પણ ગુરુદેવ તો આગલે દિવસે જ અમદાવાદ ચાલ્યા આવેલા તેની તેને જાણ નહોતી.

તે સવારની બસમાં ઘેર આવ્યો. તે દિવસે હું માંડવી વેપારના કામ માટે ગયેલો. મારી પત્ની એકલી જ ઘરમાં હતી. એ જોઈ મુત્રાએ પહેલો સવાલ એ કર્યો કે, 'મમ્મી, તમે કેમ આજે ઘરમાં છો? ગુરુદેવ પાસે ગયાં નથી?' મારી પત્નીએ કહ્યું કે 'ગુરુદેવ તો ગઈ કાલના અમદાવાદ ગયા.' પણ હાથ-માથાના પાટા જોઈ પૂછ્યું કે 'આ બધું શું થયું?' તેણે મારી પત્નીને ગલ્લાતલ્લા કરી જવાબ આપ્યો, કે 'મેં જોવા ગયા ત્યારે ભીડ ઘણી હતી અને ઘણાસુક્કીમાં હું પડી ગયો ને વાગ્યું.' પણ સાચી હકીકત જણાવી નહીં. તે સૂઈ રહ્યો. થોડીવાર પછી ડોક્ટર બોલાવ્યા. તેણે તપાસી કહ્યું કે, 'આ કોઈ સાધારણ ઈજા નથી. ખૂબ જ વાગ્યું છે. તું સાચેસાચું કહે, શું થયું છે.' ત્યારે તેણે ઉપર મુજબ સાચી હકીકત જણાવી. પછી અમે ડોક્ટરોનો સંપર્ક સાધી અમારી રીતે સારવાર શરૂ કરાવી. સાંજે હું ઘેર પાછો આવ્યો ત્યારે મારું ઘર આખું ભરાયેલું હતું. સહેજવાર તો હું આશ્ચર્યચકિત જ થઈ ગયો કે આ બધું શું છે? મુત્રાને ખાટલામાં પાટા બાંધીને સૂતેલો જોઈ મને થયું કે ચોક્કસ કંઈ નવાજૂની કરીને આવ્યો છે. ઘરમાં જઈને સઘળાં હકીકત જણી હું મનોમન માતાજીને ને ગુરુદેવને વંદી રહ્યો ને તેમનો આભાર માનવા લાગ્યો. તેમના શબ્દો મને યાદ આવ્યા : 'એને કંઈ નહીં થાય.'

મેં મારા મુત્રાને કહ્યું : 'તું હેમખેમ પાછો આવ્યો તે સારું થયું. હવે પૂ. ગુરુદેવને ખબર આપી આશીર્વાદ લઈ લેવાના ને જપ કરાવી લેવાનું. તું ચાલ્યો ગયો હોત તો આપણા ઋણાનુબંધ

પૂરા થયા એમ મન મનાવી રહીને બેસી રહેત, પણ તું અપંગ થઈ ગયો હોત તો જિંદગી આપી તને જોઈ જોઈને દિલ હાજમા કરતાં હજી તો માંક વીસ વરસનો છે. આપી જિંદગીની પછી કાંપી મજલ બાકી છે ને તું અપંગ થઈ ગયો હોત, તારો દાથ-પગ કપાઈ ગયો હોત તો શું થાત ? પણ માતાજી ને ગુરુદેવે અમારી લાજ રાખી ને તને બચાવી લીધો. '

અમારો આ એક જ પુત્ર છે. અમને કશી વાતનું કુ:ખ નથી. દરરોજ પ્રાતઃકાળે દુ ને મારી પત્ની સાથે જ માતાજીની માળા કરીએ છીએ ને આઠ વાગ્યે અમારા મહોદ્વાના શિવાલયમાં શિવજીની પૂજા પણ સાથે જ કરીએ છીએ. ગુરુદેવના કાર્યક્રમમાં પણ અમારે સાથે જ દાજરી આપવાની.'

આટલું કહેતાં ગુરુદેવને નમસ્કાર કરી ચહેરા પરના પ્રસ્વેદનિંદ્રુ લૂછતા બાવવિબાર બની ગયા.

થોડીક સેકંડો પછી બાવવિવશ થઈ તેમણે કહ્યું કે, 'મારે ત્યાં પૂજનસ્થાનમાં અચૂક સતત સુવાસ આપ્યા કરે છે, એટલું જ નહીં માળા કરતી વખતે ધ્યાનમાં પૂ. ગુરુદેવના અચૂક દર્શન થાય છે. વેપારના સતત કાર્યક્રમને કારણે મારે દુકાન પર નિયમિત દાજરી આપવી પડે છે, જેને કારણે દુ ગુરુદેવ પાસે વધારે વખત ને વધારે સમય આવીને રહી શકતો નથી, તેમ છતાં દુ ગુરુદેવથી દૂર પૂ કે મારાથી ગુરુદેવ દૂર છે એવું મને લાગતું જ નથી. મારા વેપાર અંગેના, તેમ જ અંગત સામાજિક કે કૌટુંબિક કાર્યો પૂજા જ સરળતાથી ને સહજતાથી પાર પડી જાય છે. મારે ગુરુદેવને બાગ્યે જ કહેવાની જરૂર પડે છે.

જીવનમાં મૃત્યુને નજર સામે રાખીને રોજનો વ્યવહાર ગોઠવાય તો મનને અપાર શાંતિ મળશે અને સ્વસ્થ મનનું રહસ્ય આપમેળે સમજાશે.

મા ગાયત્રીની કૃપા

શ્રી ગણેશ ટ્રેડર્સ

'ભગવતી'

ઉદવાડા-૨૦. ૩૬૬૧૮૫

શામળાંકિ

પ્રશ્ન : ભગવાને સ્વયં નરસિંહના પુત્રના લગ્ન કરાવી આપ્યાં, તેમ છતાં શામળશા થોડા જ વખતમાં મૃત્યુ પામ્યો. તો ભગવાન એ મૃત્યુને નિવારી કે પાછળ ન ઠેલી શક્યા હોત? નરસિંહને એનાથી વાકેફ કરીને લગ્ન અટકાવી ન શક્યા હોત? એને માટે ભગવાને આટલી બધી તકલીફ લીધી?

ઉત્તર : કર્મની-પ્રારબ્ધની-ભાગ્યની ગતિવિધિ અકળ ને અગમ્ય છે. એ તો માનવીએ ભોગવવું જ પડે છે. શામળશાના લગ્ન એ શામળશાના ભાગ્યની-પ્રારબ્ધની વાત હતી, ને એણે ભોગવ્યું. નરસિંહને માટે એ એક જવાબદારી હતી. સાંસારિક કાર્ય હતું. ભગવાને નરસિંહનાં અનેક સાંસારિક કાર્યો પાર પાડ્યાં તેમ શામળશાના લગ્નનું કાર્ય પણ પાર પાડ્યું. નાગરી ન્યાતર્મા નરસિંહનો વટ રાખ્યો.

મૃત્યુ તો મનુષ્ય માત્રને માટે નિર્મિત છે. મનુષ્ય પોતાનું કર્મ ભોગવવા આ પૃથ્વી પર ગમે તે યોનિમાં તેના પ્રારબ્ધકર્મ અનુસાર જન્મ લે છે. તેનું કર્મ ભોગવાઈ જતા તે આ પૃથ્વી પરથી પરલોકમાં આશ્યો જાય છે. એટલે મૃત્યુ તો નિશ્ચિત જ છે. કોઈ યુવાન વયે, કોઈ આઘેડ વયે કે કોઈ અતિ વૃદ્ધાવસ્થામાં મૃત્યુ પામે છે. દરેક વ્યક્તિનો મૃત્યુનો સમય નિશ્ચિત જ હોય છે. પણ યુવાન કે આઘેડ વયે સશક્ત વ્યક્તિ, સંસારમાં સુસ્થિર થયેલી વ્યક્તિ આપણી વચ્ચેથી અચાનક યાત્રી જાય છે. ત્યારે તેની પ્રત્યેની આસક્તિ-મોહને કારણે આપણને એણે વત્તે અંશે દુઃખની લાગણી કે આઘાત જન્મે છે. પણ એ એને માટેનું નિર્માણ છે. એમાં કોઈ ફેર થઈ શકતો નથી.

મૃત્યુ તો મહાન સિદ્ધ તપસ્વીઓને પણ આવે છે. સાક્ષાત્કાર પામેલો જીવ પણ અંતે તો શિવમાં ભળ્યા વિના રહેતો નથી. માનવીનાં સત્કર્મો જ તેના જીવનને શાશ્વતતા-ચિરંજીવતા બક્ષે છે. તેની ભલાઈ ને સદાચાર જનમાનસમાં દીર્ઘકાળ સુધી જીવંત રહે છે. આથી જીવન એવું જીવીએ કે મૃત્યુ પછી પણ જનસમાજમાં જીવિત રહીએ.

પ્રશ્ન : જે નાગરી ન્યાતે, નરસિંહ પર આટલો બધો અત્યાચાર ગુજાર્યો તે જ નાગરી ન્યાતનું શ્વેતકુશળ તેઓ ભગવાન પાસે માગે છે તેમાં ઔચિત્ય કેટલું? તેઓ તે સર્વને સીધા કરવાનું ભગવાનને ન કહી શક્યા હોત?

ઉત્તર : એમાં ભારોભાર ઔચિત્ય રહેલું જ છે. એમાં તેમના વ્યક્તિત્વની ઉદારતા-ઉદાત્તા-નિર્મળતા-સાર્ત્વિકતા-પવિત્રતા પ્રગટ થાય છે. તેમાં તેમની ભક્તિની દૃઢતા ને ઊંડાણ રહેલાં છે. કારણ કે ઉપકાર પર ઉપકાર તો સૌ કોઈ કરે પણ અપકાર પર પણ ઉપકાર કરે તે જ સાચો મનુષ્ય. ત્યારે જ માનવીની સાચી માનવતા કહેવાય. પ્રત્યેક માનવીએ માનવતાને કેળવવાની ને પ્રમદ કરવાની છે એટલું જ નહીં એને સિદ્ધહસ્ત પણ કરવાની છે. એ જ માનવતા માનવીના જીવનનું સર્વ બની રહે છે. મહામૂલી મૂડી મોટો સદ્ગુણ બની રહે છે.

ત્યારે માનવી જીવનમાં કેવળ ઈશ્વરપરાયણ બનવા ઇચ્છે છે, અથવા ઈશ્વરપરાયણ જીવન જીવે છે, ત્યારે માનવીએ આવી ઉદારતા કેળવવાની હોય છે. જે સાચો ઈશ્વરપરાયણ-ભક્ત છે તેને પોતાના આરાધ્ય એવા પરમતત્ત્વમાં સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા હોય છે. તેની શરણાગતિ તેણે સ્વીકારી હોય છે.

આધ્યાત્મિક કેડી, જાન્યુઆરી, '૮૫]

એટલું જ નહીં એ દ્વારા તેણે પ્રભુનો અનુગ્રહ પ્રાપ્ત કર્યો હોય છે. આથી અનુગ્રહનો એ પ્રવાહ અવિરત વહેતો રહે તે માટે માનવીએ ઈશ્વરપ્રિય કાર્યો કરવાનાં રહે છે. ઈશ્વરને ખાતર કાર્યો કરવાનાં રહે છે ને કરવાં જોઈએ. તેના થઈને રહેવું ઈષ્ટ છે એમ હું ચોક્કસપણે માનું છું. સાચા પ્રભુલક્ષ્મીને ખરો રસ નિજના પ્રેય ને શ્રેય કરતાં પરના-અન્યના-ખીજના પ્રેય ને શ્રેયમાં રસ હોય છે. આથી એ અન્યના શ્રેય ને પ્રેય ખાતર હંમેશા તત્પર રહે છે. અન્યના પ્રેમ ને શ્રેય માટે પ્રાર્થના પોતાનું શ્રેય ને પ્રેમ તો આપોઆપ સિદ્ધ કરી લે છે. ખીજનું કલ્યાણ ઇચ્છનાર - અન્યને માટે ભદ્ર ભાવના વ્યક્ત કરનાર-સેવનાર પોતાનું કલ્યાણ આપમેળે સાધી લે છે, અથવા આપમેળે તેનું કલ્યાણ સિદ્ધ થઈ જાય છે.

જે આધ્યાત્મિક પન્થનો આશિક છે, જેને કેવળ આધ્યાત્મિકતાની અભિલાષા છે તેને કોઈપણ પ્રકારના પૂર્વગ્રહો-અભિગ્રહો, વેર, દ્વેષ, ઇર્ષ્યા, કે કોઈપણ પ્રકારની અભદ્ર ભાવના સેવ્યે પાલવે નહીં. એવો માનવી ભૌતિક તેમ જ આધ્યાત્મિક કોઈ ક્ષેત્રે સુખી થઈ શકશે નહીં. નિજના પ્રેય ને શ્રેયની આડે નિજની આવી અભદ્ર ભાવનાઓ આડે આવતી હોય છે એટલે એને દૂર કરવી સૌ પ્રથમ આવશ્યકતા છે.

પોતાના જીવનવ્યવહારમાં ઉદ્દલવતા આવા કહેવાતા શત્રુઓ માનવીના હૃદયની ભદ્ર ભાવનાથી પરાભિત થાય છે. કદાચ એને માટે લાંબો સમય જોઈએ, પણ માનવીનું સહિત ઇચ્છનાર માનવી પ્રત્યે આપણે જે સહૃદયતા દાખવીશું તો એના મનનું પરિવર્તન ચોક્કસ થશે. એમાં સંશય નથી. બાકી કોઈ કોઈનું અહિત કરી શકતું નથી. કોઈ કોઈનો શત્રુ બની શકતો નથી કે ટકી શકતો નથી. માનવી પોતાનામાં જ રહેલા શત્રુઓ દ્વારા પરાભિત થાય છે. પોતે જ પોતાનું અહિત કરી શકે છે.

પરમાત્માને ત્યાંથી આવેલો પ્રત્યેક મનુષ્ય એ પરમતત્ત્વના ધામમાં જ જઈને એકમેકને મળવાનો છે, તો પછી આ લોકમાં શા માટે કોઈપણ સાથે કોઈપણ પ્રકારની શત્રુતા રાખવી કે કરવી? સર્વને માટે સમભાવ ને સદ્ભાવ કેળવીશું તો જ પ્રભુનો પ્રિય પાત્ર બની શકીશું, જીવનમાં યતિક્ષિત પણ સુખ પ્રાપ્ત કરી શકીશું.

નરસિંહે સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધાપૂર્વક ઈશ્વરની શરણાગતિ સ્વીકારી હતી, તેમનું ચિત્ત કેવળ પ્રભુપરાયણ હતું. સંસારમાં રહેવા છતાં સંસારની માયાથી લેપાયા નહોતા. નાગરી ન્યાત તરફથી થતી કનડગતમાં તેઓ ઈશ્વરની ઇચ્છાને જોતા ને સમજતા હતા. એની વિષમ પરિસ્થિતિમાં તેઓ પ્રભુની ભક્તિમાં મસ્ત બની રહેવાનો, પ્રભુ સાથે આત્માનુસન્ધાન સાધવાનો વિશેષ ને વિશેષ પ્રયત્ન કરતા રહેતા. તેમની ભક્તિ, તેમની શરણાગતિ ને શ્રદ્ધા કેવળ નિષ્કામ ને નિરપેક્ષ હતા. પોતાના શ્રેય કે પ્રેયની પોતાના સંસારની આંતરિક-બાહ્ય સધળી જવાબદારી તેમણે પ્રભુના શિરે નાખી દીધી હતી અને પોતે સમ્પૂર્ણપણે પ્રભુના ભજનમાં મસ્ત રહેતા હતા. આથી જ તે ભગવાને સ્વયં તેમનાં કાર્યો કરવા હાજર રહેવું પડતું હતું-આવું પડતું હતું. જે તેમની ભક્તિની બહુ મોટી હાંસલ કરેલી સિદ્ધિ હતી.

ભગવાને સ્વયં જ્યારે માગવાનું કહ્યું ત્યારે તેમણે આખી યે નાગરી ન્યાતનું ક્ષેત્રકુશળ માગ્યું અને ભગવાને એ માગણી પર મંજૂરીની મહોર મારી દીધી તે જ તેમના પ્રત્યે ભગવાને કેટલી બધી પ્રીતિ છે અને ભગવાન પણ એવું જ ઇચ્છે છે. એ આના પરથી ચોક્કસ દર્શિત થાય છે.

મોટે ભાગે એવું બનતું હોય છે કે સતત ઈશ્વરનું સ્મરણ આદરતા માનવીને ચકાસી જોતા ઈશ્વર સ્વયં આવી અનેક નાના મોટી આડખીલીઓ પ્રેરતા હોય છે. અને પછી એ અંતર્યામી સુક્ષ્મરૂપે એનો તાલ જોયા કરતા હોય છે. એ આડખીલીઓની સામે ઈશ્વરને ઝોળખીને એના નામસ્મરણની સાથે

ને ભક્ત ટક્કર ઝીલે છે, ત્યારે ખુદ ભગવાન પણ એના પર વારી જાય છે એનો આ એક તાદ્દશ પુરાવો બની રહે છે.

પ્રશ્ન : માળાનો મેરુ એટલે શું ? તે શા માટે ન ઓળંગવો જોઈએ ? ઓળંગાય તો શું થાય ?

ઉત્તર : મેરુ એટલે એક આધાર, એક ધરી, જેના પર કોઈ એક વસ્તુની રચના થાય છે.

માળાનો મેરુ એટલે માળાનો મુખ્ય આધાર, ધરી, માળાનો મુખ્ય મોટો મણકો જે મણકાની ફરતે માળાના અન્ય મણકા પરોવાઈને માળા બની હોય છે. માળાની વચ્ચે આવેલ આ મુખ્ય મણકાને માળાનો મેરુ કહેવામાં આવે છે.

પોતાપોતાને ઈષ્ટ એવા પરમતત્ત્વના જપ ઉપાસક એ માળા દ્વારા કરે છે ત્યારે એક એવો નિયમ છે કે માળાનો એ મેરુ ઓળંગવો ન જોઈએ. માળાના એ મેરુની-આધારની આસપાસ જ એ જપ કરવા જોઈએ. માળાનો, જપનો એ નિયંત્રા છે, અધિષ્ઠાતા છે. એ નિયંત્રા-અધિષ્ઠાતાની ઉપરવટ ન જવું જોઈએ, ન જઈ શકાય એ સમજાય તેવી હકીકત છે.

આ સૃષ્ટિના એક અધિષ્ઠાતા છે-નિયંત્રા છે, એક સત્તા છે. એની સત્તા હેઠળ, નિયંત્ર-અધિષ્ઠાતાની એ સમગ્ર જન્મત વિકસી રહ્યું છે. ચૈતન્યમય બનીને, એટલે માનવીની સમગ્ર ચૈતનાનું નિયંત્રણ સંચાલન એના હાથમાં છે. એની ઉપરવટ ન જઈ શકાય તેમ માળાના આ આધારની આસપાસ જ જપ થવા જોઈએ. મેરુ એ માળાના મણકાનો વડીલ છે : આપણા લૌકિક વ્યવહારમાં આપણે જેમ વડીલોને આદર-માન આપીએ છીએ, તેમના કલામાં રહીએ છીએ તે એથી આપણને અનેક રીતે ફાયદો થાય છે, આપણા જીવન વ્યવહારના તેઓ સુકાની સલાહકાર-છત્રરૂપ બની રહે છે. વડીલોની અવગણના કરનાર જીવનમાં ઘણી થાપ-પછડાટ ખાય છે એટલે વડીલો આમન્યા-વિનય-વિવેક જળવવાની એક રીતભાત છે.

માળાના મેરુનું પણ એવું જ સ્થાન છે. માળાનો-જપનો એ અધિષ્ઠાતા હોઈ એની આમન્યા-માન-આદર જળવીએ. માળાનો પ્રારંભ કરતાં એના આદર-માન જળવી માળા પૂર્ણ થતાં મેરુ આગળ આવીને અટકીએ. તેને આદર-માનપૂર્વક નમસ્કાર કરી પાછા વળી જપ આગળ ચલાવીએ. આ આધ્યાત્મિક એક શિસ્તનો-વિનય-વિવેકનો સવાલ છે, એને જળવવા રહ્યા.

પ્રશ્ન : ઓકટો. '૮૪ ના અંકના 'આધ્યાત્મિક કેડી; પુરસ્કરણના બીતરમાં'ના ૧૨ મા પ્રકરણમાં જે વીગતો આલેખી છે તેમાં કંઈ સમજ પડતી નથી. દા. ત. અંદર જવાનો આદેશ, માથા દ્વારા મન વડે અંદર જવું, કરોડરજ્જુમાં આવ-જા કરવી, સાપ દેખાવા, અંદરનું વર્ણન, સાપને અગિળી અડાડવી વગેરે દ્વારા શું સૂચવાય છે ?

ઉત્તર : પુરસ્કરણ લાંબા ગાળાની બહુ મોટી સાધના છે. ઉપાસક જેમ જેમ સાધના કરતો જાય. જપ કરતો જાય, તેમ તેમ તેનામાં પરમતત્ત્વની શક્તિઓ સંક્રાંત થતી જાય છે. આત્મા એ જ પરમાત્મા છે એ ઉક્તિ અનુસાર આત્માને જાગ્રત કરવાનો છે. એ જાગ્રતિ દ્વારા આત્મામાં રહેલા પરમાત્માના જ દર્શન કરવાનાં છે. પરમતત્ત્વની શક્તિઓ વડે જ પરમતત્ત્વને પામી શકાય છે, તેનાં દર્શન કરી શકાય છે, સાક્ષાત્કાર મેળવી શકાય છે. સર્વતોમુખી પરમાત્માની કૃપાના, અનુમહના અધિકારી બની શકાય છે.

દરેક માનવીમાં પરમાત્મા રહેલો છે. દરેકમાં એ પરમાત્માની અનંત ને અસીમ શક્તિઓ પડેલી છે. ઉપાસક પોતાનાં કર્મો અનુસાર પરમાત્માની કૃપા વડે ક્યારેક ક્યારેક એ શક્તિઓ સિદ્ધ કરી શકે છે, મેળવી શકે છે અને એનામાં પરમતત્ત્વ અંગેનું, આધ્યાત્મિકતા અંગેનું, પ્રભુની લીલા અંગેનું વિશેષ

આધ્યાત્મિક કેડી, જાન્યુઆરી, '૮૫]

રાન ને દર્શનની શક્તિ આવે છે. અને એ દરેક પદાર્થ ને પરિસ્થિતિની પેલે પારતું રહસ્ય જોઈ-જાણીને અનુભવી શકે છે.

આ શક્તિઓ જાગ્રત થતી વેળા ચોક્કસ પ્રકારની ક્રિયાઓ જપ વેળા શરીરમાં થાય છે. આ આખી પ્રક્રિયાને કુંડલિની જાગ્રતિની પ્રક્રિયા કહેવામાં આવે છે. આ કુંડલિની પ્રત્યેક મનુષ્યના શરીરના કરોડરજ્જુના નીચેના ભાગમાં સર્પાકારે સુષુપ્ત દશામાં પડેલી હોય છે. વ્યક્તિના સંચિત કર્મો અનુસાર, નિજની ઉપાસના દ્વારા, શ્રદ્ધા ને શરણાગતિથી, ઈષ્ટના પરમ અનુબ્રહ્મથી એ જાગ્રત થાય છે. એ જાગ્રત થતી વેળા આ પ્રકારની ભાતભાતની ક્રિયાઓ શરીરમાં ઉદ્ભવે છે. જેનું વર્ણન આ પ્રકરણમાં છે.

સર્પાકારે રહેલી આ શક્તિ, કુંડલિની શરીરમાં જુદા જુદા સ્થળે ફરે છે, પરિણામે શરીરમાં ચટકા ભરવા, કમ્બરમાં પીડા થવી, માથામાં કે અન્ય સ્થાને જીવજંતુ ચાલતું હોય તેવા સળવળાટ અનુભવવા વગેરે જેવા અનુભવો થાય છે. આ આખીયે પ્રક્રિયા ને તેનું વર્ણન કુંડલિની જાગ્રતિ વેળાનું છે.

આ કુંડલિની જાગ્રતિથી વિલક્ષણ શક્તિનો આવિર્ભાવ માનવીના શરીર, મન, તન, પ્રાણ ને સમસ્ત અસ્તિત્વમાં થાય છે, જેના દ્વારા તે પ્રદાર્થ કે પરિસ્થિતિની આરપારતું રહસ્ય-દશ્ય જોઈ-જાણી અનુભવી શકે છે, તદનુસાર તે નિજના શરીરમાં ચાલતી પ્રક્રિયા પણ જોઈ-જાણી અનુભવી શકે છે.

અહીં સહેજે કોઈને પ્રશ્ન થાય કે એ કેવી રીતે અને? આપણે ઊંઘમાં જેમ સ્વપ્નમાં અનેક રીતે તાદશ્ય દશ્યો જોઈએ છીએ તેમ શરીરની અંદર ચાલતી આ પ્રક્રિયાઓ પણ સ્વપ્નના દશ્યોની જેમ જોઈ શકાય છે. માથા દ્વારા મન વડે અંદર જવાનું રહસ્ય આ છે.

આખરે પણ એ અનુભવનો જ વિષય છે. અનુભવે જ એ સમજાય.

પણ આ કુંડલિની જાગ્રતિનું કાર્ય ખૂબ જ વિકટ ને દુષ્કર છે. સામાન્ય મનુષ્યે એમાં પડવા જેવું નથી. સહજ ને સ્વાભાવિક ક્રમમાં જે થતું હોય તે થવા દેવું અથવા કોઈક સિદ્ધ પુરુષના માર્ગદર્શન વિના પણ એ અશક્ય અને છે. પોતાને ફાવે તેમ આચરણ કરનાર સાધક જો જરા પણ કંઈ ચાપ ખાઈ ગયો તો એનું બહુ મોટું વિપરીત પરિણામ આવે છે.

આથી સામાન્ય મનુષ્યે તો શ્રદ્ધા અને શરણાગતિપૂર્વક શિશુભાવ-બાળભાવ કેળવી પોતાના ઈષ્ટની-મા ગાયત્રીની ઉપાસના આદરવાની છે, નામસ્મરણ, જપ કરવાનાં છે, તે સિવાય અન્ય કોઈ બાહ્ય પગલાણમાં પડવાની લેશમાત્ર પણ આવશ્યકતા નથી.

□

પૂ. ગુરુદેવના આશીર્વાદની અભ્યર્થના સહિત

આરતી ટ્રેડર્સ

જનરલ મરચન્ટ

‘ ભ ગ વ તી ’

ઉદવાડા - Rs. ૩૯૧૧૮૫

આત્મગુંજલ : ૫

ડૉ. કાન્તિલાલ કાલાણી

અંધ કોને કહીશું? જે યોગ્ય માર્ગને જોઈ ન શકે, સત્યને સમજવાનો પ્રયત્ન ન કરે, પોતાના પૂર્વમૂલને ચસોચસ પકડી રાખે, અન્યના હિતનો વિચાર ન કરે, જેના હૃદયમાં કટુષ્ણા નથી તેને.

બહેરો કોણ? જેમાં પોતાનું હિત હોય તેવી વાણી પણ સાંભળવાની જેની તૈયારી ન હોય તે.

ખરો મિત્ર કોણ? અનુચિત કાર્ય કરતાં અટકાવે તે, આપણને સન્માર્ગેથી દટવા ન દે તે, સંકટ સમયે ખડે પગે ઊભો રહે તે, જેના સમગ્ર વ્યવહાર-વર્તનમાં નિર્દોષતા અને નિઃસ્વાર્થભાવ ટકી રહે તે.

મુક્તિ માટે ઉત્તમ સાધન કયું? યુક્તિ, શ્રી હરિની ભક્તિ, સત્સંગ.

મિથ્યાદર્શન કોને કહીશું? જે નથી એને છે એમ માનવું, જે ખરેખર છે તેના અસ્તિત્વને અવગણવું.

કોને સમજાવવા પ્રયત્ન ન કરવો? જે પોતાને જ્ઞાની માનતો હોય તેને, મૂર્ખને, શંકાશીલને, ઉપકાર પર અપકાર કરવાની વૃત્તિનું સેવન કરનારને.

સજ્જન કોણ? સદાચારને જ કેન્દ્રમાં રાખી જીવન જીવે તે, અન્યના દુઃખમાં ભાગ પડાવે અને સુખને એકલું ન ભોગવે તે, વિનય, વિવેક અને નિર્દોષતાને ચૂકતો નથી તે.

શાંતિ અને આનંદ ક્યાં મળે? સત્પુરુષોના સંગમાં, ભગવદ્ કથાના શ્રવણમાં, ઉત્તમ ગ્રંથોના અભ્યાસમાં, કુદરતના સાન્નિધ્યમાં.

પવિત્ર કોણ કહેવાય? જેના સંબંધથી અપવિત્રતાના ભાવ ટળે, જેવું અંતઃકરણ નિર્મળ છે અથવા જેના વિકારમાત્ર શમી ગયા છે.

શું કળવું મુશ્કેલ છે? માનવીનું મન.

દુઃખના મૂળમાં શું છે? અપેક્ષા, અજ્ઞાન, તૃષ્ણા, અસંતોષ, અભાવ, પરાધીનતા.

મનુષ્ય અંતકાળ સુધી શું ગુપ્ત રાખવા ઇચ્છે છે? પોતે કરેલાં પાપ અથવા પોતાના દોષ.

નિરંતર શેતુ સ્મરણ-ચિંતન કરવું જોઈએ? જેનાથી ઉત્સાહ, પ્રેરણા, શક્તિ, શાંતિ અને આનંદમાં વૃદ્ધિ થાય, જે શુદ્ધ અને વ્યાપક છે તેની સાથે અંદરનો તાર જોડી આપે, જેનાથી સંસારની અસારતા પ્રત્યેની જાગૃતિ રહે તેવા ઈષ્ટ દેવનું, સચ્ચિદાનંદનું.

ધર્મનું મૂળ શું? દેહ, શરીર વિના ધર્મ શક્ય નથી.

પાપનું મૂળ શું? પ્રલોભન અથવા લાલચ.

સાચો આશ્રય ક્યાં મળે? નામીની હાજરીમાં. નામનો આશ્રય લેવાથી નામીને પરમાત્માને પામી શકાય છે.

જપનું મહત્ત્વ શું? જેનો જપ થાય તેના ગુણધર્મ પ્રગટે, એકાગ્રતા સધાય, ચિત્ત શાંતિનો અનુભવ કરે.

કોનો જપ કરવો? સહજપણે પૂજ્યભાવ પ્રગટે તેવી વ્યક્તિ કહે તેનો, જેમની સત્તા દરેકમાં રહી છે તેવા સર્વ વ્યાપક ભગવાનનો.

આધ્યાત્મિક કેડી, જાન્યુઆરી, '૮૫]

આપણને આત્માનો અનુભવ કેમ નથી થતો? આત્મા એ વસ્તુ કે પદાર્થ નથી કે તેનો અનુભવ થાય. આપણે પોતે જ આત્મા છીએ એવો નિશ્ચય થાય તેનું નામ જ અનુભવ.

આત્મસ્વરૂપને પામવા વિવેકને કેમ મહત્ત્વ અપાય છે? વિવેક મનુષ્યજીવનનું મૂલ્યવાન રત્ન છે. વિવેકને લીધે જ શરીર સાથે નિત્ય સંબંધ હોવા છતાં તેને સાધનરૂપે ગણી વહેવાર થાય છે. માટે વિવેકને મહત્ત્વ અપાયું છે.

કયું કર્મ ન વળગે? જે કર્મ કરતી વેળા હુંપણાનો-મારાપણાનો ભાવ ન હોય તે કર્મ ચોટતું નથી. સત્સંગ કેને કહેવો? સત્ વસ્તુને ઓળખી એના સંગમાં રહેવાનો પ્રયત્ન કરવો. ઉત્તમનો સંગ. જીવનને સત્યનો સંગ લગાડે તે. એ અનુભવી જ્ઞાની પુરુષનો હોય કે મહાન ગ્રંથોનો હોય. અનુભવીઓએ સત્સંગને ભવરાગનું પરમ દિતકારી ઔષધ કહ્યું છે.

બુદ્ધિએ કરેલી ભૂલ કેવી રીતે સુધરે? વિચારના નિરંતર ઉપયોગથી, અભ્યાસથી.

અને લાગણીથી થયેલી ભૂલો? વૈરાગ્ય ભાવ કેળવવાથી, પરિણામી દૃષ્ટિથી.

અનુભવ ન થાય ત્યાં સુધી પકડી રાખવા જેવું શું? સત્સંગ, અનુભવીઓના સમાગમમાં શાસ્ત્રોનું અધ્યયન.

અનાથ કેને કહેવો? જેને પરમાત્મા ઉપર વિશ્વાસ નથી તેને, સંસારમાં રચ્યોપચ્યો રહે તેને, જેનો આત્મવિશ્વાસ ડગી ગયો છે તેને.

સર્વ સુખનું મૂળ કયું? સાચી સમજ, સંતનો સંગ.

સ્વાહ પર જપ મેળવવા શું કરવું? સાદો અને આરોગ્યપ્રદ આહાર લેવો. મિતાહારી થવું, ચિત્તને સારા કાર્યમાં મશ્ગૂલ રાખવું.

અહીં શોધવા અને મેળવવા જેવું શું? આપણી અંદરનું શુદ્ધ ચૈતન્ય.

આપણી શાંતિમાં કોણુ વિક્ષેપ ઊભો કરે છે? નામ રૂપ પ્રત્યેની આસક્તિ, દુન્યવી વસ્તુઓ પ્રત્યેનું આકર્ષણ.

બ્રાહ્મ મેળવવા કેટલી ધીરજ જોઈએ? પક્ષી ચાંચ વડે સાગરનું જળ ઉલેચવાની ધીરજ રાખે તેટલી. સત્યનું પાલન કરવાનો ઉપાય શું? મમત્વ ત્યજી દેવું.

આત્મશોધન માટે શું ઉપયોગી થાય? ચિત્તનો અભ્યાસ.

ચિત્તને તરવની શોધ માટે તૈયાર કરવું હોય તો શા ઈલાજ? ચિત્તમાં રહેલી લાગણીઓ-ભાવનાઓની શુદ્ધિ કરવી, બુદ્ધિને તે દિશામાં ખિલવવી, ચિત્તમાં જે વ્યાપારો ચાલી રહ્યા હોય તેમનું સૂક્ષ્મ નિરીક્ષણ કરવું.

ઇન્દ્રિયો સંયમમાં રહે તે માટે શું કરવું? સતત જગ્રત રહેવું, ખોરાક માપસર રાખવો, અથવા શરીરને ભાડુ આપવા પૂરતો જ ખોરાક આપવો અને ઇન્દ્રિયો જોરાવર થતી લાગે ત્યારે ખિલકુલ બંધ કરી દેવો, ઇશ્વરના અનુગ્રહની માગણી કર્યા કરવી, ઇન્દ્રિયો કાપ્પૂમાં આવશે જ એવી શ્રદ્ધા રાખવી, ચાકવું નહીં, નિષ્ફળતામાં પણ મંડ્યા રહેવું.

વિષયોનો પૂરેપૂરો ક્ષય શક્ય ખરો? શરીરની હાજરી છે ત્યાં સુધી નહીં.

સત્યની ઝાંખી ક્યારે થાય? દેહ પ્રત્યેનો અનુરાગ અત્યંત ક્ષય થઈ જાય ત્યારે.

ધોગી કોને કહેવો ? જેના વિકાર શમી ગયા છે તેને.

કઈ વ્યક્તિ નિષ્કળતા સ્વીકારતી નથી ? પુરુષાર્થ અને પરમાત્માની કૃપામાં અટલ વિશ્વાસ રાખનાર વ્યક્તિ.

જીવનમાં કયો નિયમ સફર લાગે છે ? કર્મનો. વાવે તેવું લણે અને કરે તેવું પામે એ નિશ્ચિત છે એટલે કશું કરતાં પહેલાં ખૂબ જ જાગૃત રહેવું જરૂરી છે.

કોની વચ્ચે એકતા થાય તો જીવન સરળ બને ? વિચાર, વાણી, વતન, વચ્ચે.

કયું જ્ઞાન ભારરૂપ ગણાય ? જે જ્ઞાન જીભે વસ્યું હોય પણ જીવનમાં તેનો ઉપયોગ ન થતો હોય અથવા ઉપયોગમાં લેવાનું સમર્થન ન હોય.

કાર્ય કરવાની ઉત્તમ રીત કઈ ? જાગૃતિ અને નિષ્ઠાપૂર્વક કર્મ કરવું, કર્મના ફળનું ચિંતન ન કરવું, ફળ ભગવાનને સમર્પિત કરી કાર્ય કરવું.

કામ, ક્રોધ, લોભ વગેરેને રહેવા ઘર કયાં ? ઇન્દ્રિયો, મન અને બુદ્ધિ.

સુખી થવાનાં સાધનો કયાં ? સાર્વિકતા, સદાચાર ને નિષ્ઠા.

ચિંતા ક્યારે ન થાય ? પરમાત્માના આશીર્વાદ સતત મારી સાથે છે એવો ભાવ દૈવ થવાથી.

ભવરોગ મટાડવા શું કરવાનું ? ભગવદ્દર્શનથી ઔષધ લેવાનું, શ્રદ્ધાનું અનુપાન રાખવું (અનુપાન એટલે ઔષધ સાથે લેવાની મદદરૂપ વસ્તુ), સદ્ગુણ સદાચારનું સેવન કરવું, અને દુર્ગુણ તેમ જ દુરાચારને છોડવા.

ખરો મંત્ર કયો ? જેનાથી મન અન્તર્મુખ થાય અથવા મનને તારે તે ખરો મંત્ર.

મા ગાયત્રીની કૃપા અને પૂ. શાસ્ત્રીજીના આશિષ અમ સૌ
પર અવિરતપણે વરસતા રહે. એવી અભ્યર્થના સહિત.

NARENDRA PROCESSING INDUSTRIES

Tele. : Factory : 34066, 34067 * Resi. : C/o 24889

3-1, Plot No. 1, Behind Sub-Jail, Khatodra,
SURAT - 395 002

આધ્યાત્મિક કેઠી, જાન્યુઆરી, '૮૫]

૨૭

આધ્યાત્મિક કેડી : પુરશ્ચરણના ભીતરમાં

અ ગિયારમા પ્રકરણમાં શારીરિક દુખાવાની પીડા શાંત થવા લાગી. માથાના ભાગમાં ખીચો ભોંકાતો હોય તેમ લાગ્યું. માથામાં કોઈ જીવાત કે જૂ પડી હોય એવા સળવળાટનો અનુભવ થયો. માનસિક રીતે ડરનો માર્યો પીડેહઠ કરવાનો વિચાર આવતાં જ માનો આદેશ મળ્યો કે, તું અંદર જા. માથા દ્વારા મન વડે અંદર જઈ શકાય છે. અંદર એક સાપ હતો. અંદર જતાં પોલી ને સંકેદ કરોડરજીવુ દેખાઈ. નીચે જિંડાણમાં ઝુમ્મર પાંધેલું હોય તેવું લટકતું વર્તુળાકાર હતું. આ વર્તુળ વચ્ચેથી પાંધેલું હતું. સાધારણ હાલતું હતું અને ગોળગોળ ફરતું દેખાતું હતું. તેના પર એ મોટા સાપ હતા. માથા ઉપર ગાયત્રી દેવી બેઠાં હતાં. માએ આદેશ આપ્યો કે સાપને આંગળી અડાડી આવ. ત્યાં જ પૂ. ગુરુદેવ દેખાયા. તેમણે હિંમત આપી. તેમની હિંમતથી સાપના મોં ઉપર આંગળી મૂકતાં તે અળસિયા જેવા લાગ્યા.

આ પ્રકરણ અંગેની વધુ વીગતો 'જ્ઞાનગોષ્ઠિ'ના પ્રકરણમાં પૂ. ગુરુદેવના માર્ગદર્શન અનુસાર આપી છે, ને વાચકો ઉપાસકોની પ્રેરણા ને માર્ગદર્શન ખાતર રજૂ કરી છે. (જુઓ પ્રશ્ન નં. ૪).

*

*

*

૧૨ : રિપુઓનો નાશ

એ કવીસમા લક્ષ્મીના મંત્રજપ હતું ચાલુ જ હતા. કરોડરજીવુનો દુખાવો હજી દૂર નહોતો થયો. સખત પીડા થતી હોવા છતાં, મેં મંત્ર ચાલુ જ રાખ્યા. મંત્રજપ કરવામાં મને કંઈ શક્તિ સહાય કરી રહી હતી તે મને પોતાને જ નહોતું સમજતું. વધુ પીડા સહન ન થતાં, જપ છોડી હું થોડો આરામ કરતો, પણ થોડી જ વારમાં મારામાં નવા જ ઉત્સાહનો સંચાર થતો અને ફરી પાછો મંત્રજપમાં એસી જતો.

હનુમાનજીનાં દર્શન થયાં. મારી સામે ગમ્મત કરવા લાગ્યા. આનંદિત ચહેરે કહેવા લાગ્યા, કેમ, આવ્યો ને લાગમાં? હવે જ તારી મજા છે. પછી તેઓ મારા સામે જોઈ કહેવા લાગ્યા કે પાછળ નીચે પૂંજડું મારી આવું? ત્યાં મેં જ વિનંતીથી ના પાડી. તરત જ એક મોટા ત્રિશૂળ સહિત મહાદેવજીએ દર્શન દીધાં. મહાદેવજી ખૂબ આનંદમગ્ન હતા. તેઓએ ત્રિશૂળ ધુમાવી મને ખતાવ્યું અને માને કહેવા લાગ્યા કે પાછળ નીચે આ ત્રિશૂળ ભોંકી આવું? તેમને પણ વિનવણીથી મેં ના પાડી. મહાદેવના શરીરનો ઉપલો ભાગ વચ્ચે વિનામો હતો. તેમનો રંગ આકાશી જેવો હતો. હવે માથામાં કંઈક ભોંકાતું હોય એવું લાગ્યું. કરોડરજીવુમાં નીચેથી ઉપર તરફ કંઈક ચઢતું હોય તેવો અનુભવ થયો. મારું શરીર જિંચે જતું હોય તેવું લાગવા માંડ્યું. માથામાં વચ્ચે શ્રીકૃષ્ણની અડધી કાચલી મૂકી હોય તેવું દેખાયું. અને આ કાચલીમાંથી શંકુ આકારનો ઉભાશ જાણે જિંચે જતો હોય એમ લાગ્યું. માથામાં વચ્ચે એક તળાવ જેવું દેખાયું. જેમાં મેં પીળાશ પડતું પાણી જોયું, જે ખૂબ ઊકળતું હતું. એમાંથી સાધારણ વરાળ પણ નીકળતી હતી. આ તળાવના કિનારે મેં મા ગાયત્રી દેવીને બિરાજમાન જોયાં. આજુબાજુ વૃક્ષો અને ઝાડીઝાખરાં પણ દેખાતાં હતાં. માની મુખાકૃતિ અત્યાંત

સૌમ્ય-શાંત હતી. મને શારીરિક પીડા શાંત થતી લાગી માનસિક તાણ પણ ધીમે ધીમે ઓછી થતી હતી. નૂતન ઉત્સાહનો સંચાર થતો હતો. છતાં કરોડરજ્જુની પીડા હજી ચાલુ જ હતી. એ સાથે મને આનંદ પણ આવતો હતો.

હવે શ્રી સહજનંદ સ્વામીનું આગમન થયું. તેઓ એક ત્રિકોણ પર ઊભા હતા. આ આખોયે પ્રસંગ રંગીન જોવા મળ્યો. ત્રિકોણ ઉપરથી શ્રી સહજનંદ સ્વામી નીચે આવતા હતા. થોડુંક રોકાઈને તેઓ તરત જ મારી કરોડરજ્જુમાં ઊતર્યાં. પછી ઉપર આવ્યા. હવે પેલો ત્રિકોણ દેખાતો નહોતો. પરંતુ તેઓ ધણી જ આનંદમય ચહેરે, સન્તોષપૂર્વક એક હિંડોળા પર બિરાજમાન નિરખ્યા.

એકવીસ લક્ષ મંત્રજપ પૂર્ણ થઈને ખાવીસમા લક્ષના મંત્રજપ ચાલી રહ્યા હતા. કરોડરજ્જુની પીડા વધી. ફરી કોઈ દુઃખ આવી પડવાનું હોય તેવા વિચારોથી માનસિક તાણ અનુભવવા લાગ્યો. આવી વેળા હું ટદાર ખેંસી પણ નહોતો શકતો. થોડાથોડા સમયે કમ્મરના દુખાવાથી રિથરતામાં-એકાગ્રતામાં વિક્ષેપ પડતો હતો. માએ કહ્યું, 'હવે તારે એકલા જ અંદર જવાનું છે. અંદર એક મોટો રિપુ છે તેને બહાર લઈ આવ.' આ સમયે મા માથા ઉપર આસનસહિત ખેઠાં હોય તેવા ભાસ થતો હતો. હું કંઈ કહી શક્યો નહિ. માએ કહ્યું, 'જે તું ગભરાઈશ નહિ. તું મંત્રતંત્ર કરવા નથી ખેડો. ગાયત્રીમંત્ર કરે તેને ડરવાનો વારો જ નથી આવતો. હું અહીં જ છું. જા, અંદરનો રિપુ લઈ આવ. સમય ઓછો છે, તું જલ્દી જા, રિપુને બહાર લઈ આવ.' હું હિંમતપૂર્વક અંદર ગયો. અંદર અડધાં-પડધાં કપડાં પહેરેલ, ઊંચો, લંગડો અને વાંકો વળી ગયેલ માણસ જોયો! માએ ઉપરથી આદેશ આપ્યો ને કહ્યું, 'એ જ તારો રિપુ છે. એને ઉપર લઈ આવ.' મેં પેલા માણસને કહ્યું, 'ચાલ ઉપરનો રસ્તો પકડ.' તે મારી આગળ આગળ ચાલવા લાગ્યો. થોડું ચાલ્યો ને ડોક નમાવી મારા તરફ જોવા લાગ્યો. તરત જ માએ ઉપરથી કહ્યું, 'જે પાછું વળીને જુએ છે, એ તારો મહાન રિપુ છે. કેટલાય વર્ષોથી અંદર મોટો થતો રહ્યો. જે આ રિપુ પાછો વળ્યો તો તારું ભાવિ ભયંકર નીવડશે, માટે એને મારતો-મારતો જ ઉપર લાવ.' મેં કહ્યું, 'જે ખુદ મરેલો હોય એને શું મારવાનો?' 'ના, ના, એના ઉપર દયા રાખીશ નહિ. ઉપર જ લાવ. ભૂલ કરીશ નહિ.' ધીમી ગતિએ ચાલતો ચાલતો ઉપર ગયો. ત્યાં મા હાજર જ હતાં. મને કહ્યું, 'જલ્દી કર, આ તળાવમાં નાખ!' તળાવમાં નાખતાં જ તે ઓગળી ગયો. માએ કહ્યું, 'જે આ રિપુ તારે માટે ધણો ભયંકર હતો. એનાથી ચેતતો રહેજે. દરેક જીવમાં આ રિપુ હોય છે. પણ જે વીરતાથી તપ કરે છે, તે જ આ રિપુથી મુક્ત થઈ શકે છે. જેમ ઉંમર વધે તેમ શરીરમાં આ રિપુ વૃદ્ધિ પામે છે. જ્યારે તારું પુરસ્કરણ-કાર્ય પૂર્ણ થાય અને તું જે હવનવિધિ કરે, તેમાં આ રિપુ તારે પોતે જ શ્રીકૃણના રૂપમાં હોમવો. યાદ રાખજે! આ શ્રીકૃણ તારે તારા ગુરુ શાસ્ત્રીજીને ખતાવીને જ પધરાવવાનું છે. શાસ્ત્રીજીને ખતાવ્યા વિના પધરાવીશ નહિ. ખ્યાલ રાખજે. ભૂલ ન થાય.' હવે કરોડરજ્જુનો દુખાવો ધણો શાંત પડ્યો. મને થયું, દુઃખન અંદર હતો, એટલે જ આ બધા દુખાવો થયા કરતો હતો. મને શારીરિક પીડામાં ધણી રાહત થતી લાગી.

* * *

પ્રસ્તુત પ્રકરણમાં ખૂબ મહત્વની વિગતો સમજાવી છે. આત્મિક વિકાસની કેડીએ પ્રયાણ કરનાર, તિતિક્ષા સેવનાર, મુમુક્ષુ એવા સાધક માત્રને માટે એ વીગતો ઉપકારક ને માર્ગદર્શક નીવડશે. સામાન્ય જનસમૂહ કે સાધક માત્રને પ્રેરણાપ્રદ ને પથદર્શક બની રહેશે.

આધ્યાત્મિક કેડી, જાન્યુઆરી, '૮૫]

૨૬

પરમતત્ત્વના પરમાશ્રયે જઈને એની ઉપાસના કરનાર, ગાયત્રી-મહામંત્ર જેવા સાર્વિક વેદોક્ત મંત્રની આરાધના કરનાર માત્રને ભૌતિક સુખ તો મળવાનું જ છે. પણ ભૌતિક સુખ તો ક્ષણિક ને ક્ષણભંગુર, નાશવંત, ક્ષુલ્લક છે. ભૌતિક સુખનો ઉપભોગ કર્યા પછી પણ આખરે તો માનવીએ અલખની જ આરાધના કરવાની રહે છે. અધ્યાત્મની શરણાગતિ સ્વીકારી આત્મિક વિકાસ સાધવાનો રહે છે. પોતાની સાર્વિક આંતરિક વૃત્તિઓનું ઊર્ધ્વાકરણ સાધવાનું રહે છે. પોતાનાં સર્વ કિલ્મિપોથી શુચિભૂત થવાનું હોય છે. શુચિભૂત થવા માટે માનવીએ સંસારની અનેક અગ્નિપરીક્ષાઓમાંથી પસાર થવું પડે છે. એમાંથી પસાર થતાં થતાં માનવીએ પ્રગતિ સાધવી પડે છે. સમ્પૂર્ણ સાવચેતી રાખવી પડે છે. કર્ચાય અધોગતિ તરફ પગ લપસી ન પડે એનું પૂરેપૂરું ધ્યાન રાખવું પડે છે.

માનવીને અધોગતિની ઊંડી ખીણમાં ધકેલનાર તરવો પણ એના પોતાનામાં જ રહેલા છે. એને આપણે માનવીના સૌથી મોટા રિપુ તરીકે ઓળખીએ છીએ. રિપુ એટલે દુશ્મન-શત્રુ. માનવીના મોટામાં મોટા દુશ્મન કયા? કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ, મત્સર એ માનવમાત્રના સૌથી મોટા શત્રુ છે. એનો નાશ કરી, એના પર વિજય મેળવવાનો છે ને એમ જીવનને ઊર્ધ્વ યનાવવાનું છે. એના સ્વેચ્છાચારથી, મનકાવે તેમ એને અહેકવા દેવાથી માનવીનો કાળક્રમે સર્વનાશ જ થાય એ નિઃશંક છે.

હવે એ પ્રત્યેક શત્રુને વિગતે સમજાવે.

કામ : કામ એટલે માનવીની કામવાસના. માનવવૃત્તિઓનો, માનવ ઇન્દ્રિયોનો ઉપભોગ. માનવ-માત્રમાં કામવાસના હોય છે એ ઈશ્વરનિર્મિત છે. એનો યથાયોગ્ય ને યથેચ્છ રૂપમાં ઉપભોગ માન્ય ને આશીર્વાદદેપ છે જ, પણ એની પડછે રહેલી પવિત્ર ભાવનાનો પરિત્યાગ કરી એને સ્વૈચ્છિક રીતે વિહાર કરવા દેવામાં આવે, અહેકાવા કે અહેકાવવા દેવામાં આવે તો એનું પરિણામ ખૂબ વિપરીત આવે છે. માનવી વિનાશની ઊંડી ખાઈમાં જઈ પડે છે. આથી કામવાસનાને સંયમિત કરવી, ઇન્દ્રિયો પર કાબૂ મેળવવો, વૃત્તિ-વલણોને ક્રમશઃ અન્યથા કરતાં જવું આવશ્યક છે. નહિ તો માનવી હતપ્રભ, હતધીર-ખમીર, બળ વિનાનો બની જાય છે. ગાયત્રી-મહામંત્ર જેવો સાર્વિક મંત્રકામવાસના પર વિજય મેળવવા, ઇન્દ્રિયો પર સંયમ મેળવવા અતિ ઉપકારક ને સહાયરૂપ નીવડે છે.

ક્રોધ : ક્રોધ માનવીનો સૌથી મોટો શત્રુ છે. પરિસ્થિતિની વિપરીતતા માનવીને ક્રોધથી ભજીકતો, અગ્નિ જેવો ધગધગતો બનાવે છે. ક્રોધાન્વિત માનવી પોતે શું કરે છે, એવો માનવી ક્યારે શું કરી જેસે તેનો કાઈ ભરોસો નથી હોતો. ક્ષુલ્લકમાં ક્ષુલ્લક આપત કે મોટામાં મોટી વિષમતા પણ માનવીને અત્યંત ક્રોધિત બનાવી દે છે અને તેથી અનેક અનિષ્ટો સર્જવાની શક્યતાઓ ઉપસ્થિત થાય છે. ક્રોધાન્વિત માણસની ઐતસિક વિહવળતાનો ચે કાઈ પાર નથી રહેતો. ને જ્યારે માનવીનું મન શાંત ન હોય ત્યારે એને કશું સૂઝતું નથી. એ કાઈ પ્રકારનો વિનય-વિવેક જાળવી શકતો નથી કિંકર્તવ્ય-મૂઠ બની જાય છે. તેથી ધીમે ધીમે, જેમ બને તેમ વધુ ને વધુ ચિત્તને શાંત રાખી, ગાયત્રી-મંત્રમ ચિત્તને એકાગ્ર કરી એમાંથી મુક્ત થવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

લોભ : લોભ-લાલસા પાપનું મૂળ છે. લોભ માનવીનો સર્વનાશ કરવા શક્તિમાન છે. તેથી ઈશ્વર જે કાઈ પરિસ્થિતિમાં મૂકે, તેમાં સન્તોષ માનવો. એવી ઇચ્છાને માથે ચઢાવવી. જીવનની જે કાઈ જાણપ હોય તેને વેડી લેવી, એને સમર કરવા ઈશ્વર પાસે માગણી કરવી, ઈશ્વર જે કંઈ આપે તેમાં આનંદ માણવો પણ વધુ ને વધુ મેળવવાની વૃત્તિ ન રાખવી.

દા. ત. એક વ્યક્તિ. એને રહેવા ઘર છે. એ ટંક ખાવા મળે છે. શરીર ઢાંકવા કપડાં મળે છે. પાથરવા-ઓઢવા મળે છે. સામાન્ય રીતે સહજતાથી જીવનનિર્વાહ ચાલી શકે છે, ચાલે છે એથી વધુ લોભ ન રાખવો. વધુ મેળવવાની લાલસા ન રાખવી. આવશ્યકતા ઊભી થાય તો ઈશ્વર પાસે જ માગવું. ઈશ્વર ખૂબ દયાળુ છે. એ આપશે, ખૂબ આપશે, પણ એ મેળવવા અન્ય-અનીતિ-અપ્રમાણિકતાનો માર્ગ મહત્ત્વ ન કરવો.

મોહ : આ સંસારની ગતિવિધિ જ એવી છે કે માનવી એના મોહપાશમાં જકડાયા વિના રહેતો નથી. કોઈપણ વસ્તુ પ્રત્યેની વધારે પડતી માયા-મમતા-આસક્તિ નકામી છે. આ સંસારની ગતિવિધિથી અને એટલા નિર્લેપ રહેવાનો પ્રયત્ન કરવો. જેમ એમાં આસક્તિ કેળવીશું તેમ તેમ એનો મોહ વધતો જશે. એ મોહ, એ માયા સંસારમાં વધુ રમમાણુ રાખશે. ને એટલું યાદ રાખજો કે માયા બહુ ઠગારી છે.

મદ : મદ એટલે અભિમાન-અહમ્ કોઈપણ વસ્તુ કે પરિસ્થિતિ પ્રત્યે માનવીએ અહમ્ ન રાખવો. અભિમાન ન કરવું. દુઃખમાં અતિ નિરાશ ન થવું. સુખમાં અત્યંત છકી ન જવું. સુખ-દુઃખ ઉભય પ્રત્યે સમભાવ કેળવવો. દુઃખમાં ધીરજ, સહનશીલતા ને શાંતિ રાખવા ઈશ્વરને પ્રાર્થના કરવી. સુખમાં પણ ઈશ્વર વિમુખ ન થતાં, અભિમાન ન રાખતાં સ્થિરતા જાળવવી. કારણ અહમ્ માનવીના પતનનું બહુ મોટું કારણ છે. અહમ્ રાખનાર માણસનું તે પતન થાય જ છે એ નિઃશંક બાબત છે.

મત્સર : મત્સર એટલે અદેખાઈ, ઈર્ષ્યા. મનુષ્યે કોઈની પણ ઈર્ષ્યા ન કરવી. મન વિશાળ રાખવું. ઈર્ષ્યા પણ માનવજીવનનો વિનાશ કરવા સમર્થ નીવડી શકે છે. ઈર્ષ્યાની આગમાં બળનાર માનવી પોતાના જીવનને વેરવિખેર, વિચ્છિન્ન કરી મૂકે છે.

આ બધા રિપુનો શ્રીકૃષ્ણરૂપે હવનવિધિમાં હોમ કરવાનો ગાયત્રી માતા આદેશ આપે છે. આ રિપુથી સાવધ રહેવા સૂચવે છે.

ધ્યાનમાં રાખવાની મહત્વની વાત તો એ છે કે માનવી ગમે તેવી પ્રખર ઉપાસના કરે, તેમ છતાં મનની દુર્બળતાઓ, દુર્ગુણો, વૃત્તિઓના વિકારો અને વ્યવહારોની અશુદ્ધિ દૂર ન થાય ત્યાં સુધી ગમે તેવી પ્રખર સાધના સફળ થતી નથી. એ સાધનાની સાથે માનવીએ મન, વચન, કર્મથી પવિત્ર રહેવાની જરૂર છે. આચાર-વિચાર ને વ્યવહાર સંપૂર્ણ શુદ્ધ, નીતિમય ને પ્રમાણિક બનવા ને રહેવા જોઈએ. જીવનની ગમે તેવી મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ માનવીના જીવનનો સઘળો વ્યવહાર સહેજ પણ કલુષિત થયા વિના ચાલતો રહેવો જોઈએ. કયાંય કોઈ લોભ-લાલચમાં સપડાવાય નહીં તેનો ખ્યાલ રાખવો જોઈએ. મન, વચન ને કર્મથી આપણું જીવન પવિત્ર ને સાર્વિક હશે તો નજીવી સાધના-નામરમરણમાં પણ ઈશ્વરીય કૃપા ને સહાય અવશ્ય આવી મળશે. તેના અનુગ્રહના અધિકારી બની શકીશું એમાં કોઈ સંદેહ નથી.

જેઓ મૃત્યુને નજરમાં રાખી જીવનમાં પોતાનો વ્યવહાર ગોઠવે છે તેઓ 'મૃત્યુંજય' બની જાય છે.

સમાચાર

૧. તા. ૨૨-૩-'૮૫થી તા. ૩૦-૩-'૮૫ સુધી ચૈત્રી નવરાત્રી છે. અનુષ્ઠાન કરવા ઇચ્છતાં લાઘણિહેનોને પૂજ્યશ્રી આશીર્વાદ પાઠવે છે.
૨. 'આધ્યાત્મિક કેડી' ત્રૈમાસિક અંકના લવાજમની વિગત :

દેશ	વર્ષ	રકમ
ભારત	૧	૧૦-૦૦ રૂપિયા
ઇંગ્લેન્ડ	૧	૪-૦૦ પૌંડ
અમેરિકા	૧	૫-૦૦ ડોલર્સ
બીજા દેશો	૧	૫-૦૦ અમેરિકન ડોલર્સ

પાંચ વર્ષનું સામટું લવાજમ :

ભારત માટે	૫૦-૦૦ રૂપિયા
બીજા દેશો માટે	૨૫-૦૦ અમેરિકન ડોલર્સ અથવા
	૨૦-૦૦ પૌંડ સ્ટેલીંગ

Processors of Sarees and Dress Materials

Plain and Printed

Polyester American, Crimp Polyester, Dani Chiffon

Crimp Voil, Crimp Woolly, Crimp Chiffon and American Dyed.
Quality & Class Printers

BHARUCHA & SONS

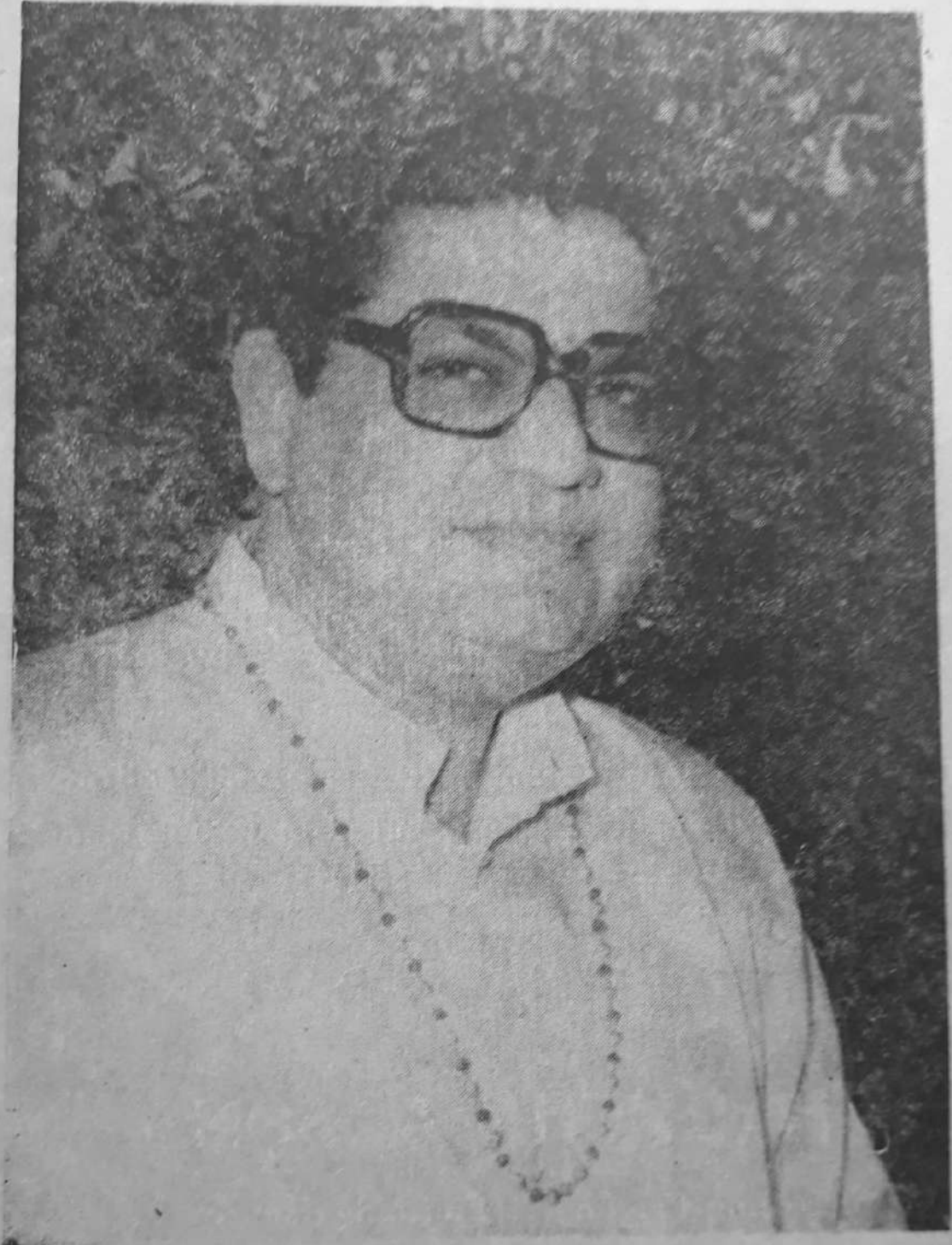
Dyeing Printing & Finishing House

Plot No. 207, 'A' Road, G. I. D. C.

PANDESARA (Dist. Surat.)

Phone : Resi. : 25646
36946

Phone : Off. : 88704
88705

પ્રખર ગાયત્રી - ઉપાસક પૃ. શ્રી શાસ્ત્રીજી

પૂજ્ય ગુરુદેવની મુલાકાત

- * આધિ વ્યાધિ, ઉપાધિથી ત્રસ્ત કોઈપણ વ્યક્તિ જ્ઞાતિ જ્ઞાતિ, સમ્પ્રદાય કે ધર્મનાં બંધનો સિવાય વિનામૂલ્યે પૂજ્ય ગુરુદેવની મુલાકાત લઈ માર્ગદર્શન મેળવી શકે છે. પ્રત્યક્ષ મુલાકાત શક્ય ન બને તો પણ પૂજ્ય ગુરુદેવના આદેશ અનુસાર ગાયત્રી મહામંત્રની ત્રણ માળાને જીવનના અનિવાર્ય દૈનિક કાર્યક્રમમાં વણી લેજો.

મુલાકાત સ્થળ : ' નીલોપા ' બંગ્લો,

ત્રિમૂર્તિ સોસાયટી, ગવર્નમેન્ટ પાંચ બંગલા પાસે,

ગુલમોર ફ્લોર પાછળ, ગુલબાઈનો ટેકરો,

અમદાવાદ-૧૫.

સમય : બપોરના ૧૨-૦૦ થી ૨-૦૦ (૧૦૧ વ્યક્તિને મુલાકાત)

શનિ-રવિ તથા જાહેર રજાના દિવસે બંધ.

- * પૂજ્ય ગુરુદેવ આપના પત્રો વાંચે છે, પરંતુ લેખિત જવાબ પાઠવતા નથી.
- * શારીરિક-માનસિક રોગો માટે પૂ. ગુરુદેવ જીવનજી આપે છે. સ્વચ્છ ખાલી બાટલી સાથે લાવવી, જેથી અભિમંત્રિત જીવનજી આપી શકાય.

